ԱԶԳԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE

200.000 Լ.Ռ. 100-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 159 (27230) ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2026 8 ԷՋ

ԹՐԱՄՓԻ ԿԱՐԾԻՔՈՎ՝ ԻՐԱՆԻ ԴԷՄ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՇԱՏ ՇՈՒՏՈՎ ՊԻՏԻ ԱՒԱՐՏԻ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ կարծիք յայտնեց, որ Միացեալ Նահանգներու պատերազմը Իրանի դէմ պիտի աւարտի շատ շուտով:

Ինչպէս կը հաղորդէ ԹԱՍՍ լրատու գործակալութիւնը, ան այս դիրքորոշումը արտայայտեց Ուաշինկթընի մէջ արհեստական բանականութեան նուիրուած համաժողովին ունեցած ելոյթի ժամանակ:

«Իրան երբեք հիւլէական զէնք պիտի չունենայ: Անոնք շատ վատ կը գործեն: Ատիկա շատ շուտով պիտի աւարտի», յայտարարեց Թրամփ՝ աւելցնելով, որ ինք կը կարծէ, որ նաւթի գիները պիտի սկսին անկում ապրիլ Իրանի հետ համաձայնագիրի կնքումէն ետք:

ԱԿՆԱՐԿ

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱ - ԻՐԱՆ - ՔՈՒՊԱ

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնը առ այն, որ Իրանի տնտեսութիւնը կը գտնուի ֆինանսական փլուզման շեմին, իսկ Քուպայի տնտեսութիւնը արդէն փլուզուած է, պատերազմական իրերայաջորդ գործողութիւններուն ամբողջ փիլիսոփայութիւնը կը պարփակէ իր մէջ: Միացեալ Նահանգներու նախագահը քանի մը առիթով ակնարկած էր Քուպային՝ ըսելով, որ Իրանէն ետք յաջորդ թիրախը Քուպան է: Լռելեայն, պէտք էր մտաբերել Իրանէն առաջ արձանագրուածը Վենեզուելայի մէջ, եւ գործողութիւններու այս շարքը արդէն շարժառիթներու եւ յատկապէս ամբողջ միտումի մը մասին վկայակոչ կ՚ըլլային:

Վենեզուելայի գործողութիւնը իրականացաւ այն պահէն ետք, երբ Քարաքասի վարիչները բաւական խորացուցին իրենց տնտեսական յարաբերութիւնները Չինաստանի հետ եւ փորձառական շրջանի համար սկսան ուժանիւթի իրենց գործարքները չինական դրամանիշով կատարել: Ուաշինկթընը յիշեց մարդու իրաւունքները, ժողովրդավարութիւնը, կաշառակերութիւնը, մենատիրութիւնը եւ փլուզուող համակարգը, որպէսզի միջամտէր եւ նախագահը գերեվարէր:

Չինաստանի յարաբերակցութեամբ կը դիտարկուէր նաեւ իր տնտեսական յարաբերութիւնները խորացնող Իրանը: Ճիշդ է, այստեղ կար իսրայէլեան ճնշումը, Միջին Արեւելքի մէջ Իրանի գլխաւոր խաղցող ըլլալը, ածանցեալ՝ հիւլէական թղթածրարը: Սակայն հիմնականը, դէպի Չինաստան ուժանիւթային գլխաւոր դարպասներուն վրայ վերահսկողութիւն հաստատելու մղումն էր, որ Ուաշինկթընը մղեց դիմելու ռազմական գործողութիւններու:

Վենեզուելան չկրկնուեցաւ Իրանի պարագային: Հոգեւոր առաջնորդը Մատուրոյի ճակատագիրին այլ կերպ ենթարկելով Միացեալ Նահանգները չյաջողեցան մինչ այժմ գոնէ Իրանը դարձնել Վենեզուելա եւ ամբողջական տիրապետութիւն հաստատել անոր ուժանիւթային աղբիւրներուն վրայ: Ծովային ընդհանուր պաշարումին նպատակը սակայն եթէ մէկ կողմէ Իրանին տնտեսութեան հզօր հարուած հասցնելն էր, միւս կողմէ իրանեան ուժանիւթաւուղին դէպի Չինաստան վերահսկելն էր: Փաստօրէն հիմնականը Հորմուզն էր այս պարագային:

Քուպային կը սպասուի նոյն ճակատագիրը, ըստ յայտարարութիւններուն: Բայց այդ արդէն կրնայ միայն սպառնալիքի սահմաններուն մէջ մնալ եւ տեղի տալ գործարքային բանակցութիւններու: Քուպայի մասին խօսելով, Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարը յայտարարած է, որ երկրին մէջ գործող տնտեսութիւն չկայ, եւ թէ՝ Քուպան արդէն փլուզուած է: Ան աւելցուցած է, որ Միացեալ Նահանգները չեն ցանկար արտօնել Քուպային վերածուելու ամերիկեան շահերու դէմ գործողութիւններու յենակէտի կամ ազգային անվտանգութեան համար սպառնալիքի: Այս հաստատումով պէտք է հասկնալ, որ առաջադրուածը ամերիկեան յենակէտի վերածուիլն է:

Ամերիկացի դիւանագէտը անվտանգային հարցերու վրայ կեդրոնացած է դարձեալ հիւլէական վտանգին մասին ահազանգելով եւ Միջին Արեւելքի մէջ երկրորդ Հիւսիսային Քորէայի ստեղծման հաւանականութիւնը յիշելով, այդուհանդերձ հիմնական առանցքը այս բոլորին կը շարունակէ մնալ ուժանիւթային տնտեսութիւնը եւ Չինաստանի հետ յարաբերակցութիւնը:

Իրադարձութիւնները պէտք է փորձել դիտարկել Միացեալ Նահանգներ-Չինաստան տնտեսական մեծ պատերազմի շրջածիրին մէջ: Ուժանիւթային պաշարներու վերահսկողութիւնը հիմնական առաջադրանք է, եւ այս եռեակ երկիրներու նշումը այդ շարժառիթները կը բացայայտէ: Անվտանգային խնդիրները հիմնականին մէջ ուժանիւթային անվտանգութեան հետ կապ ունին:

Այս եռեակէն դուրս, աւելորդ պիտի չըլլար ամերիկեան հանգուցակէտի Սիւնիքի մէջ հաստատման եւ իրանեան ուժանիւթային աղբիւրներու արտահանման, խողովակաշարերու հաստատման հեռանկարին մասին խորհրդածելը: Այստեղ եւս նոյն վերահսկողութիւնն է եւ դարձեալ դէպի Չինաստան ձգտող Միջին միջանցքի հեռանկարը: Ուժանիւթային անվտանգութեան եւ հետեւաբար ազդեցութեան վերահսկողութեան ու կախեալութեան քաղաքականութեան տրամաբանութեան մէջ պէտք է փորձել ընկալել հիւլէական նոր կայաններու ստեղծման ամերիկեան նախագիծերը: Իսկ այստեղ արդէն երեւոյթը տարածաշրջանին մէջ ռուս-ամերիկեան մրցակցութեան սահմաններուն մէջ է: Նախագիծերը համալիր են՝ հաղորդուղիներ, խողովակաշարեր, հիւլէական նոր կեդրոններ, արհեստական բանականութեան շտեմարաններ եւ արտադրամասեր:

Վենեզուելայէն Իրան, ապա Քուպա ընդհանուր համապատկերը կ՚ուրուագծուի աշխարհաքաղաքականութեան այսօրուան միտումներով: Ամերիկացի դիւանագէտին ամփոփ յայտարարութիւնը ներառած է այս բոլոր հանգամանքները:

«Ա.»

ԻՐԱՆ ՊԻՏԻ ՔՆՆԱՐԿԷ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ԶԷՆՔ ՉՏԱՐԱԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԷՆ ԴՈՒՐՍ ԳԱԼՈՒ ՀԱՐՑԸ

Իրանի խորհրդարանը պիտի քննարկէ Հիւլէական զէնք չտարածելու մասին պայմանագիրէն երկրի դուրս գալու առաջարկը, յայտարարեց խորհրդարանի փոխնախագահ Ալի Նիքզատ, կը հաղորդէ իրանական «Ֆարս» լրատու գործակալութիւնը:

«Հիւլէական զէնք չտարածելու մասին պայմանագիրէն դուրս գալու մասին օրինագիծի նախագիծը քննարկման փուլին մէջ է: Պաշտօնապէս ներկայացուելէ ետք անիկա պիտի քննարկուի նոյն օրը», ըսաւ իրանցի պաշտօնեան:

Նիքզատի համաձայն, խորհրդարանը պիտի քննարկէ նաեւ պայմանագիրէն հաւանական դուրս գալու միջազգային երեսները:

Իրանցի պաշտօնեան յայտարարեց, որ խորհրդարանը վստահութիւն չունի Հիւլէական ուժանիւթի միջազգային գործակալութեան եւ անոր այժմու տնօրէն Ռաֆայէլ Կրոսիի նկատմամբ: Ան նաեւ պնդեց, որ Կրոսսին կը կայացնէ միայն պաշտօնական ստուգումներ եւ բացասական զեկուցումներ կը հրապարակէ Իրանի վերաբերեալ:

Իրան անհիմն կը նկատէ այն պնդումները, որ Թեհրան կը գտնուի հիւլէական զէնքի մշակման եզրին: Պաշտօնական Թեհրան կ՚ընդգծէ, որ 1970 թուականէն ի վեր Հիւլէական զէնք չտարածելու մասին պայմանագիրի կողմ է եւ կը պնդէ, որ իր հիւլէական ծրագիրը խաղաղ բնոյթ ունի:

Յունիսին «Պլումպըրկ» հաղորդած էր, որ Իրանի կողմէ գաղտնի հիւլէական զէնք մշակելու վտանգը աւելի բարձր է, քան 2025 թուականի ամրան հանրապետութեան վրայ Միացեալ Նահանգներու եւ Իսրայէլի հարուածներէն առաջ: Նոյն ամսուն Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ յայտարարեց, որ Թեհրան համաձայնած է, որ «պիտի չունենայ հիւլէական զէնք»:

ՆԵԹԱՆԻԱՀՈՒ. «ԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ, ՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴԱՌԱՋ ՊԻՏԻ ՓՈՐՁԵՆ ՅԱՐՁԱԿԻԼ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՎՐԱՅ»

Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու յայտարարեց, որ կան նշաններ, թէ երկրի «թշնամիները» կրնան յարձակում փորձել 27 հոկտեմբերին նախատեսուած խորհրդարանական ընտրութիւններուն ընդառաջ: Ան չյստակացուց, թէ որո՛ւ մասին է խօսքը կամ ի՞նչ տուեալներու վրայ հիմնուած է նախազգուշացումը:

Թել Նոֆ ռազմաօդային խարիսխ այցելութեան ժամանակ Նեթանիահու նաեւ զգուշացուց հաւանական յարձակողները՝ յայտարարելով, որ Իսրայէլը կրնայ անոնց հասնիլ «որեւէ ժամանակ եւ որեւէ վայրի մէջ»: Ան պնդեց, որ Իսրայէլի վրայ ճնշում կը գործադրուի՝ վերջին շրջանի ռազմական ձեռքբերումներէն հրաժարելու համար, սակայն ինք ատիկա թոյլ պիտի չտայ:

Յայտարարութենէն ետք ընդդիմութեան առաջնորդ Եայիր Լափիտ պահանջեց անվտանգութեան հարցերով հրատապ զրոյց՝ պարզելու, թէ որքանո՛վ իրական է սպառնալիքը եւ ի՞նչ քայլեր կը ձեռնարկուին ընտրութիւններու բնականոն կայացումը ապահովելու համար: Նեթանիահուի գրասենեակէն յայտնեցին, որ վարչապետի ռազմական քարտուղարը Լափիտին պիտի ներկայացնէ անվտանգութեան վերաբերեալ տեղեկութիւնները:

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՆ ԱՐՑԱԽԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐՆ ՈՒ ՀՅԴ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

28 սեպտեմբերին Երեւանի մէջ՝ Արցախի Հանրապետութեան ներկայացուցչութեան շէնքին մէջ տեղի ունեցաւ աշխատանքային հանդիպում Արցախի Ազգային Ժողովի պատգամաւորներուն եւ ՀՅԴ Հայ դատի Կեդրոնական խորհուրդի, գրասենեակներու ու յանձնախումբերու ներկայացուցիչներուն միջեւ: Հանդիպման ներկայ եղան նաեւ Արցախի պետական նախարարը եւ Մարդու իրաւունքներու պաշտպանը:

Շար.ը՝ էջ 8

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ ՏԵՍԱԿՑԵՑԱՆ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԻՏԱՐԱՆ»-Ի ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Հայաստանի Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավար Աննա Գրիգորեանը եւ քարտուղար Արթուր Խաչատրեանը Ազգային ժողովին մէջ հիւրընկալեցին «Հայաստանի մէջ Ժողովրդավարութեան միջազգային դիտարան»-ի անկախ փաստահաւաք առաքելութեան անդամներու ներկայացուցիչները:

Հանդիպման ընթացքին ներկայացուեցան Հայաստանի մէջ քաղաքական հետապնդումներու, մարդու իրաւունքներու, ինչպէս նաեւ ժողովրդավարական կառոյցներու հետեւողական քայքայման վերաբերեալ յստակ փաստեր:

Առանձին անդրադարձ կատարուեցաւ կալանքի՝ իբրեւ խափանման միջոցի չարաշահման եւ զայն քաղաքական հակառակորդներուն նկատմամբ իբրեւ պատիժի գործիք կիրարկելու դէպքերուն:

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԷՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑՈՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՑԱԳԻՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ԴԱԴՐԵՑՈՒԻ

Հայաստանի դեսպանատուները (նաեւ Լիբանանի մէջ Հայաստանի դեսպանատունը) 29 սեպտեմբերին հրապարակեցին յայտարարութիւն, որուն մէջ նշեցին, որ 5 հոկտեմբերէն սկսեալ ժամանակաւորապէս պիտի դադրեցուի Հայաստանի դեսպանատուներու եւ հիւպատոսական հիմնարկներու միջոցով (ներառեալ՝ տեսակապով) անցագիրներու

Շար.ը՝ էջ 8

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՀՐԱՏԱՊ ՀԱՐՑԵՐԸ ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՕՐԱԿԱՐԳ՝ ԵՐԿՐԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ԲԱԶՄԱՃԻՒՂ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Շրջանին մէջ շարունակուող Իրան-Իսրայէլ-Միացեալ Նահանգներ եռակողմանի հակամարտութեան լոյսին տակ ժողովրդային թէ հանրային պատկան շրջանակներու հայեացքները կեդրոնացած են շրջանային այս հակամարտութենէն ազդուող երկիրներու կրած վնասներուն վրայ: Նշեալ երկիրներու առաջին կարգին վրայ կու գայ Լիբանանը, որ նոյնպէս Իրանի դրած նախապայմաններու առաջին կէտն է: Փաստօրէն, այն միջոցին, երբ Իրանի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ կացութիւնը գերզգայուն կշիռքի վրայ դրուած է՝ դիւանագիտական եզրայանգումի եւ զինուորական բախումներու վերսկսման միջեւ, Իսրայէլ կը շարունակէ թիրախաւորել Լիբանանը՝ փորձելով տակաւին հարաւային Լիբանանի մէջ տոկացողները յուսալքել եւ զանոնք մղել արտագաղթի կամ իրենց հայրենիքին մէջ տեղահանուելու:

Խորքին մէջ Իսրայէլ ժամանակի վատնումի փորձերով նախապայման կը նկատէ Դիմադրութեան ապազինումը, ինչպէս նաեւ կը փորձէ արգելակել ՖԻՆԻԻԼ-ի ուժերու կեցութեան վերանորոգումը: Փոխադարձաբար, Հըզպալլա կը մերժէ նման պահանջ՝ անհրաժեշտ նկատելով իսրայէլեան ուժերու հարաւային Լիբանանէն հեռացումն ու յարձակումներու կասեցումը եւ Իսրայէլի կողմէ իր արգելափակեալներու ազատ արձակումը, ինչպէս որ շէյխ Նայիմ Քասեմ բացայայտեց սէյիտ Հասան Նասրալլայի նահատակութեան Բ. տարելիցի ոգեկոչման ձեռնարկին իր ունեցած ելոյթին ընթացքին:

Այս իրողութիւնը իշխանութեան հանդիպումներուն քննարկման լուրջ օրակարգ դարձած է շրջանային թէ միջազգային առնչակից մարմիններու մօտ: Այս ծիրին մէջ հանրապետութեան նախագահ զօրավար Ժոզեֆ Աուն երէկ ընդունեց ամերիկացի ծերակուտականներ Տարին Լահուտն ու Ճոշ Կիւթիայմըրը: Ամերիկեան պատուիրակութեան հետ խօսակցութիւնները հիմնականին մէջ կեդրոնացան հարաւային Լիբանանի մէջ իսրայէլեան թշնամական արարքներու շարունակման, շրջանին մէջ լիբանանեան պետութեան, յանձին՝ բանակին գերիշխանութեան ամրապնդման ու ՖԻՆԻԻԼ-ի առաքելութեան ժամկէտի վերանորոգման կարելիութեան վրայ:

Այս գծով նախագահ Աուն իր համոզումը յայտնեց , որ Միացեալ Նահանգներ կրնան ճնշում բանեցնել Իսրայէլի վրայ՝ հեռանալու հարաւային Լիբանանի գրաւեալ շրջաններէն, ինչպէս նաեւ կասեցնելու շարունակուող ահաբեկման թէ աւերման յարձակումները: Աուն մաղթեց, որ այս կէտերու գործադրութեամբ հարաւային Լիբանանէն տեղահանուած լիբանանցիք կը դիմեն տունդարձի եւ կը սկսին վերակառուցման աշխատանքներուն:

Նմանապէս արծարծուեցաւ հարաւային Լիբանանի մէջ տեղակայուած ՖԻՆԻԻԼ-ի ուժերու առաքելութեան ժամանակաշրջանի վերանորոգման կարելիութիւնը: Այս մասին սակայն, ըստ կարգ մը մեկնաբաններու, պատկերը անորոշ է, ինչ որ հսկողութեան «դատարկութեան» վտանգի մտահոգութիւններ կ՚առաջադրէ, որ կրնայ փոխարինուիլ լիբանանեան բանակային ուժերով: Սակայն նախագահ Աուն ամերիկեան պատուիրակութեան յիշեցուց, թէ բանակի համապատասխան գործունէութեան համար անհրաժեշտ զինուորական սարքերը կը պակսին:

«Մենք լիայոյս ենք այս առնչութեամբ ամերիկեան դերակատարութեան արդիւնաւէտութեան գծով», ընդգծեց նախագահ Աուն՝ աւելցնելով տակա- ւին Իսրայէլի մօտ գտնուող լիբանանցի գերիներն ու արգելափակեալները ազատ արձակելու անհրաժեշտութիւնը: Իր կարգին, ամերիկացի ծերակուտական Տարին Լահուտ բարձր գնահատեց լիբանանեան իշխանութեան ճիգերը իր գերիշխանութեան ամրապնդման գծով հարաւային Լիբանանի եւ առհասարակ լիբանանեան վտանգաւոր շրջաններու մէջ: «Որեւէ յապաղում ամերիկեան հովանաւորութեամբ Իսրայէլի հետ կնքուած «շրջանակային համաձայնագիրի» գործադրութեան մէջ կրնայ մղել բախումներու սաստկացման եւ առհասարակ կը վտանգէ Լիբանանի կայունութիւնը», դիտել տուաւ նախագահ Ժոզեֆ Աուն:

ՆԱԵՒ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՍԱԼԱՄ

Իր կարգին, վարչապետ Նաուաֆ Սալամ գլխաւորելով նախարարական յատուկ պատուիրակութիւն մը շաբաթասկիզբին մեկնեցաւ Ուաշինկթըն, ուր զանազան հանդիպումներ ունեցաւ պատկան պատասխանատուներու հետ, ինչպէս՝ արտաքին գործոց նախարար Մարքօ Ռուպիոյի եւ ելեւմուտքի նախարար Սքոթ Պեսենթի հետ:

Պատուիրակութիւնը նմանապէս քուլիսային տեսակցութիւններ ունեցաւ ամերիկացի բարձրաստիճան այլ պատասխանատուներու հետ: Զուգահեռաբար, Լիբանան ժամանեց լիբանանեան բանակին տրամադրուող ամերիկեան զինուորական սարքերու մէկ նոր բաժինը:

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ-ԿՈՉՆԱԳԻՐ

Ազնուափա՛յլ
Տիկին Մարինա Հայրա(պե)տեան,

Լիբանանի հայոց թեմի Դատաստանական խորհուրդս ուրբաթ, 21 փետրուար 2025 թուականի իր նիստին զբաղեցաւ ձեր ընտանեկան հարցով: Հակառակ մամուլի միջոցով ձեր հրաւիրուած ըլլալուն, այս նիստէն բացակայ էիք:

Սոյն ազդարարագիրով անգամ մը եւս մամուլի միջոցով ձեզ կը հրաւիրենք Դատաստանական խորհուրդի նիստին, որ տեղի պիտի ունենայ ուրբաթ, 9 հոկտեմբեր 2026-ի առաւօտեան ժամը 10:00-ին, Պուրճ Համուտի Ազգային առաջնորդարանին մէջ, պաշտպանելու համար ձեր դատը՝ անձամբ կամ փոխարինող անձի միջոցով:

Չներկայանալու պարագային, ձեր բացակայութիւնը նեկայութեան համազօր պիտի նկատուի եւ արձակուի համապատասխան վճիռ:

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՅՈՑ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑ ՀԱՐԱՒ

Բրիտանական դեսպանատան գործավար Վիքթորիա Տեն վերջերս պատուիրակութիւն մը գլխաւորելով այցելած է հարաւային Լիբանան՝ մօտէն տեղեկանալու տեղացի բնակչութեան վրայ հակամարտութեան ազդեցութեան մասին: Սայտայի մէջ պատուիրակութիւնը հանդիպում ունեցած է հարաւային Լիբանանի նահանգապետ եւ Նապաթիէի նահանգապետի տեղակալ Մանսուր Տաուի հետ: Խօսակցութիւնները կեդրոնացած են շրջանին դիմագրաւած մարտահրաւէրներուն եւ բնակչութեան գոյատեւման տարրական կարիքներու ամրագրման քայլերուն վրայ:

Այս առիթով պատուիրակութիւնը լսած է լիբանանեան ընկերային հարցերու նախարարութեան ընկերային ծառայողներու զեկուցումները լիբանանցի կարիքաւոր ընտանիքներու տարրական կարիքներու օժանդակութեան մասին: Պատուիրակութիւնը նաեւ տեսակցած է շրջանի, յատկապէս՝ Զահրանիի բանակային զինավարժութեան պատասխանատուներուն հետ՝ մօտէն ծանօթանալով կատարուող օժանդակութեան ու բարգաւաճման քայլերուն:

Այցելութեան աւարտին Տեն իր խօսքին մէջ այս այցելութիւնը յարմար առիթ նկատած է մօտէն ծանօթանալու պատերազմներու եւ բախումներու ազդեցութեան եւ հետեւանքներուն՝ տեղացի բնակչութեան վրայ: Բրիտանացի դիւանագէտը վերահաստատեց իր երկրի զօրակցութիւնն ու օժանդակութեան շարունակութիւնը լիբանանեան աղէտեալ վայրերու վերակառուցման ու բնակիչներու տարրական կարիքներուն:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

●ՆԱԽԱԳԱՀ Ժոզեֆ Աուն նախանցեալ օր ընդունեց Լիբանանի մէջ Եգիպտոսի դեսպան Ալա Մուսան, որ եկած էր հրաժեշտ տալու, իր պաշտօնավարութեան աւարտին բերումով: Այս առիթով արծարծուեցան Լիբանանի եւ Եգիպտոսի միջեւ երկկողմանի յարաբերութիւնները, շրջանային եւ լիբանանեան նորագոյն իրադարձութիւններն ու այս գծով Եգիպտոսի խաղաղարար միջնորդութեան քայլերը:

Նախագահ Աուն նաեւ ընդունեց քաղաքացիական օդանաւորդութեան խորհուրդի ընդհանուր տնօրէն Մոհամեթ Ազիզը: Խօսակցութիւնները կեդրոնացան նշեալ խորհուրդի գործունէութեան ու անոր բարգաւաճման քայլերուն վրայ:

●ՎԱՐՉԱՊԵՏ Նաուաֆ Սալամի գլխաւորած նախարարական պատուիրակութիւնը երկուշաբթի օր Ուաշինկթընի մէջ սկսաւ իր հանդիպումներուն՝ Միջազգային դրամական ֆոնտի եւ եւ յարակից մարզերու պատասխանատուներուն հետ: Օրակարգէն դուրս հանդիպում մը կայացաւ նաեւ վարչապետ Սալամի, լիբանանեան ելեւմուտքի նախարար Եասին Ժապերի եւ Միացեալ Նահանգներու ելեւմուտքի նախարար Սքոթ Պեսենթի միջեւ:

●ՓՈԽԱԴՐԱՎԱՐՁԵՐՈՒ հատուցման եւ 2027-ի պետական ամավարկի հարցերը պիտի քննարկուին վաղը՝ հինգշաբթի նախատեսուող կառավարութեան նիստի ընթացքին:

●«ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ գերագոյն խորհուրդը» երէկ յայտարարեց, թէ Յորդանանի հաշեմական թագաւորութենէն ստացած է Լիբանանին մատուցուող օժանդակութեան 12-րդ բաժինը: Քսան փոխադրակառքեր ընդգրկող օժանդակութիւնը լիբանանեան պատկան մարմինին կողմէ ստանձնած է նշեալ խորհուրդի ընդհանուր տնօրէն գնդապետ Պասսամ Նապլլսիի ներկայացուցիչ գնդապետ Էտմոնտ Քաատօ: Փոխանցումը կատարուած է լիբանանեան Մասնաայի սահմանակէտին վրայ՝ ներկայութեամբ Լիբանանի մէջ Յորդանանի դեսպանատան մէջ նշեալ խորհուրդի փոխնախագահ Մոհամեթ Մահատինի: Այս առիթով գնդապետ Քաատօ շնորհակալութիւն յայտնեց Յորդանանի պատկան մարմիններուն եւ յատկապէս թագաւորին՝ իր այս նախաձեռնութեան համար:

●ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակի հրամանատարութիւնը երէկ հաղորդագրութեամբ մը յայտարարեց, թէ երէկ Պէյրութի նաւահանգիստէն ստանձնած է բանակին տրամադրուող ամերիկեան զինուորական սարքերու նոր «փաթեթ», որ կ՚ընդգրկէ հինգ զինուորական

փոխադրակառքեր ու «Համֆի» տիպի 47 սարքեր:

●ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ներքին ապահովութեան ուժերը երէկ զգուշացումներ յղեց շահարկումի վեց կեդրոններու, որոնք ապօրինի գործունէութիւն կը տանին Լիբանանի մէջ:

●ԿՆՈՁ եւ մանկան խորհրդարանական յանձնախումբի նախագահ երեսփոխան դոկտ. Ինայա Իզզէտտին երէկ շրջեցաւ հարաւային Լիբանանի Ժուայա շրջանը ու մօտէն հետեւեցաւ այդ շրջանի բնականոնացման նպաստող քայլերուն: Այս առիթով ան առաջարկեց թուայնացնել պետական հարցերու առնչուող թղթածրարները, ինչ որ կրնայ թեթեւցնել պետական հարցերու համար մայրաքաղաք Պէյրութ երթեւեկի հեւքը:

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ՆՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դպրեվանքի 2026-2027 ուսումնակրթական տարեշրջանի նոր աշակերտներու արձանագրութիւնները սկսած են:

Դպրեվանք կ՚ընդունուին նախակրթարանի 6-րդ դասարանը աւարտած աշակերտներէն սկսեալ մինչեւ վերի կարգերու աշակերտներ:

Դպրեվանք յաճախել փափաքողները տեսչութեան հետ կրնան կապ հաստատել հեռաձայնելով հետեւեալ թիւերուն՝ +961 71 752259 կամ +961 71 912832:

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐԵՎԱՆՈՒՑ

ԱՐՑԱԽԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝ «ԱՐՑԱԽ ԱՆԱՒԱՐՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄ», «ԱՐՑԱԽ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ 1» ԵՒ «ԱՐՑԱԽ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ 2» ՀԱՏՈՐՆԵՐՈՒ ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԷՍ

Համազգայինի «Վահէ Սէթեան» հրատարակչատան 95-ամեակին առիթով, չորեքշաբթի, 23 սեպտեմբեր երեկոյեան ժամը 7:00-ին Համազգայինի «Լիւսի Թիւթիւնճեան» ցուցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Համազգայինի Կեդրոնական վարչութեան հովանաւորած՝ Արցախի նուիրուած երեք հատորներու՝ «Արցախ անաւարտ պատերազմ», հեղինակ՝ Դաւիթ Ղահրամանեան, «Արցախ վտանգուած ժառանգութիւն 1» եւ «Արցախ վտանգուած ժառանգութիւն 2», հեղինակ՝ Ռաֆֆի Քորթոշեան, շնորհահանդէսը եւ արցախցի նկարիչներու ցուցահանդէսը:

Ցուցադրուած էին գործերը՝ Յովիկ Գասպարեանի, Հրանդ Մնացականեանի, Սամուէլ Թաւադեանի, Լիանա Քոչարեանի, Գայեանէ Շուշեցիի, Գէորգ Սարգսեանի, Արմէն Մնացականեանի, Արմէն Ղուկասեանի, Ռոպերթ Ասգարեանի եւ Սերգէյ Արստամեանի:

Ձեռնարկի բացման խօսքը արտասանեց հրատարակչատան անձնակազմէն Իզապէլ Տիարպի:

Առաջին խօսք առնողը եղաւ Համազգայինի Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Զաքար Քէշիշեան, որ իր փորձառութենէն մեկնած՝ անդրադարձաւ Արցախէն բռնի տեղահանութեան դաժան պատկերին: Ապա նշեց, որ սոյն շնորհահանդէսը եւ արցախցի գեղանկարիչներու ցուցահանդէսը կը կատարուի յատկապէս այս օրերուն, երբ արցախեան մեր մշակոյթն ու պատմութիւնը խեղաթիւրելու ազերիական նկրտումները եւ պետական բարձր կազմակերպուածութեամբ իրագործուող յարձակումները նոր թափ ստացած են: Անդրադառնալով հատորներուն՝ ան ըսաւ, որ «Արցախ անաւարտ պատերազմ» հատորը 44-օրեայ հերոսական պատերազմի թոհուբոհը, Արցախի ահաւոր շրջափակումը պատկերող լուսանկարչական պատումն է՝ արցախցի արհեստավարժ լուսանկարիչ Դաւիթ Ղահրամանեակի ոսպնեակէն դիտուած: «Արցախ վտանգուած ժառանգութիւն» պատկերագիրքի առաջին հատորը Համազգայինի 2023-ի հրատարակութիւնն է՝ համագործակցութեամբ վաղամեռիկ Սամուէլ Կարապետեանի հիմնադրած «Հայկական ճարտարապետութիւնն ուսումնասիրող հիմնադրամ»-ին, հեղինակութեամբ Ռաֆֆի Քորթոշեանի, իսկ 2025-ին, երբ արդէն Արցախը հայաթափ եղած էր, հրամայական նկատուեցաւ հրատարակել «Արցախ վտանգուած ժառանգութիւն» երկրորդ հատորը, ուր տեղ գտան մինչ այդ հայոց վերահսկողութեան տակ գտնուող մշակութային հոյակերտ ժառանգութեան նմուշներ, նաեւ՝ նորակառոյց բազմաթիւ եկեղեցիներ ու յուշարձաններ:

Զաքար Քէշիշեան հաստատեց, որ իր տեսակին մէջ եզակի այս երկհատորեակը պատկերազարդ ու մասնագիտական

Շար.ը՝ էջ 6

ԱՅՍ ՊԱՏԿԵՐԱԳԻՐՔԵՐԸ ԱՐԺԱՆԻ ԵՆ ԼԱՅՆ ՏԱՐԱԾՈՒՄԻ, ՄԱՆԱՒԱՆԴ՝ ՕՏԱՐ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ, ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ՄԷՋ*

Հակարիի կամուրջը անցանք այնպէս, ինչպէս անցած էինք Տէր Զօրի անապատը: Կերպն ու ժամանակը տարբեր էին, սակայն բովանդակութիւնը՝ նոյնը:

Կամուրջը անցանք՝ մեր ետին ձգելով Լիբանանի չափ հայրենի հող, շաղախուած մեր արի այրերու արեամբ, մեր պապերու քրտինքով:

Կամուրջն անցանք այնտեղ ձգելով մեր տուները, զորս կառուցած էինք դարերու ընթացքին ու վերջին երեսնամեակին վերանորոգած ու վերակահաւորած էինք զանոնք՝ ամէն տարի նոր բան մը աւելցնելով այնտեղ:

Կամուրջն անցանք մեր ետին ձգելով մեր պապերուն ու որդիներուն գերեզմանները, որոնք այսօր կ'անարգուին ու կը սրբապղծուին թշնամիին կողմէ:

Կամուրջն անցանք մեր ետին ձգելով մեր յիշատակներն ու յիշողութիւնները, որոնք անդառնալի են:

Սակայն, անձնականէն անկախ ու զուգահեռ, կամուրջն անցանք մեր ետին ձգելով մեր հաւաքական հարըստութիւնները, վանքերն ու եկեղեցիները, խաչքարերն ու հինաւուրց ամրոցներու մնացորդները, որոնք նոյնպէս կը սրբապղծուին, կ'անհետացուին ու լաւագոյն պարագային՝ կ'աղուանացուին:

Արցախեան շարժման արշալոյսէն ի վեր եռամիասնութիւն դարձած՝ մենք արցախեան մեր տուն-ամրոցը կառուցեցինք հաւաքաբար, սակայն, եռամիասնութեան փլուզումով, ազգային գաղափարախօսութեան նահանջով, մեր ազգային արմատներուն կառչած մնալու հաւատամքին թուլացումով, աշխարհաքաղաքական վերիվայրումները առաւելագոյնս նպաստեցին թշնամիին՝ մեզ տկարացնելու ու մեր ոտքի տակի հող - հայրենին մեզմէ խլելու իր մշտական երազանքի իրականացման ճանապարհին:

Պարտուած ենք, եւ թշնամին առաւելագոյնս կ'օգտուի յաղթողի իր դիրքէն՝ միջազգային ընտանիքի բացայայտ մեղսակցութեամբ:

Այս կացութեան մէջ, հայ իրականութեան մէջ լայն տեղ կը գտնէ իրերամերժ ու այլամերժ ատելութեան քարոզը: Կարծէք այն միակամ ազգը չենք այլեւս, որ 1988-էն ի վեր, մէկ բռունցք դարձած, պայքարեցանք ու պատմակերտ յաղթանակ արձանագրեցինք: Կարծէք այն ազգը չենք այլեւս, որ 44-օրեայ պատերազմին միասնականութեան օրինակելի վարքագիծ ցուցաբերեցինք: Այսօր, յետպարտութեան, արցախցի-հայաստանցի եւ հայաստանցի-սփիւռքահայ հոգեւոր կապի թուլացման վկան ենք ամէնուրեք: Արցախցին իր իսկ հայրենիքին մէջ տարագիր, հոգեկան ու կենցաղային ամենադժնի կացութեան մէջ կ'ապրի այսօր: Հոգեխոցը օր ըստ օրէ առաւել կը մաշէ զինք: Հայրենիքի մէջ առաւել քան երեսնամեակի մը Արցախի համաժողովրդային զօրակցական մթնոլորտը, զգալի մեծամասնութեան մը մօտ, զարմանալի արագութեամբ վերափոխուեցաւ առնուազն անտարբերութեան ու անտեսումի: Չկայ այլեւս երբեմնի եղբայրական փոխօգնութեան առողջ ենթահողը: Սփիւռքը, իր հերթին, կ'ապրի յետպատերազմեան խարխափումի ու անորոշութեան մէջ:

Ահաւասիկ այսպիսի մթնոլորտի մը մէջ է, որ հայաթափ Արցախէն հեռու, Լիբանանի մէջ հաւաքուած ենք կրկին, այս անգամ շնորհահանդէս կատարելու Համազգայինի՝ վերջին տարիներուն հրատարակած քաղաքական ու պատմական կարեւորութեան երեք հատորներու: Այս շնորհահանդէսն ու արցախցի գեղանկարիչներու ցուցահանդէսը կը կատարուին յատկապէս այս օրերուն, երբ արցախեան մեր մշակոյթն ու պատմութիւնը խեղաթիւրելու ազերիական նկրտումները եւ պետական բարձր կազմակերպուածութեամբ իրագործուող յարձակումները նոր թափ ստացած են:

Պատկերագիրքերէն առաջինը՝ «Արցախ- Անաւարտ պատերազմ» հատորը, 44-օրեայ հերոսական պատերազմի թոհուբոհը, ինչպէս նաեւ ծանօթ շրջափակումը պատկերող սահմրռկեցուցիչ օրերու լուսանկարչական պատումն է՝ արցախցի արհեստավարժ լուսանկարիչ Դաւիթ Ղահրամանեանի ոսպնեակէն դիտուած:

Երկրորդը՝ «Արցախ-Վտանգուած ժառանգութիւն» պատկերագիրքի առաջին հատորը, Համազգայինի 2023-ի հրատարակութիւնն է՝ համագործակցութեամբ վաղամեռիկ Սամուէլ Կարապետեանի հիմնադրած՝ Հայկական ճարտարապետութիւնն ուսումնասիրող հիմնադրամին՝ ի դէմ Ռաֆֆի Քորթոշեանի:

Ցաւօք, մինչ կը հրատարակուէր այս հատորը, նոյն օրերուն ամբողջութեամբ հայաթափուեցաւ Արցախը՝ ստիպելով մեզ հատորին վրայ ցաւով աւելցնել «Հատոր առաջին» վերտառութիւնը եւ այնուհետեւ, 2025-ին հրատարակել «Արցախ-Վտանգուած ժառանգութիւն» երկրորդ հատորը, ուր տեղ գտան մինչ այդ հայոց վերահսկողութեան տակ գտնուող մշակութային հոյակերտ ժառանգութեան նմուշներ, ինչպէս՝ Գանձասար ու Ամարաս, ինչպէս՝ Բերձորի, Ասկերանի ու Ստեփանակերտի թէ այլ աւաններու նորակառոյց բազմաթիւ եկեղեցիներ ու յուշարձաններ:

Իր տեսակին մէջ եզակի այս երկհատորեակը պատկերազարդ ու մասնագիտական ցուցակագրումն է այս

ԶԱՔԱՐ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 6

ԱՐՑԱԽԸ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՉԷ, ՔԱՆԻ ԴԵՌ ԱՆՈՐ ՎԿԱՆ Կ'ԱՊՐԻ, ԵՒ ՔԱՆԻ ԴԵՌ ԱՅՍ ԳԻՐՔԵՐԸ ԵՒ ԱՍՈՆՑ ՆՄԱՆՆԵՐԸ ԿԱՆ*

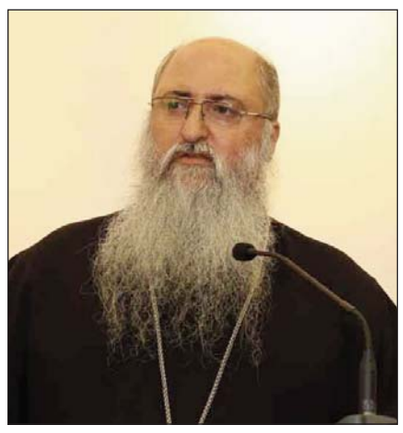

Այսօր այս սրահին մէջ մեր հաւաքուիլը եւ ներկայութիւնը պարզապէս որոշ գեղանկարչական ստեղծագործութիւններու եւ երրեակ հրատարակութիւններ դիտելու համար չէ վստահաբար, այլ վկաները դառնալու՝ ճշմարիտ վկաներուն:

Դարաշրջանի մը մէջ, երբ պատմութիւնը կրնայ ջնջուիլ մէկ սեղմումով, երբ եկեղեցի մը կրնայ քանդուիլ մէկ գիշերուան մէջ, եւ յաջորդ առաւօտ ուրացուիլ անոր գոյութիւնը, երբ ամբողջ ժողովուրդ մը կրնայ տեղահան ըլլալ եւ աշխարհին ըսուիլ, թէ անոնք հոն երբեք չեն ապրած, տպագիր գիրքը կու գայ անոնց մասին կենդանի վկայ դառնալու եւ կը մնայ որպէս զօրեղ ապացոյց, չի խմբագրուիր ու չի կեղծուիր, այլ կը կանգնի որպէս կենդանի եւ անհերքելի վկայ:

Եւ այս պարագային չկայ տեղ մը, ուր այդ վկայութիւնը աւելի անհրաժեշտ է, քան՝ Լեռնային Ղարաբաղի, Արցախի համար:

Այս նկարչութիւններն ու հրատարակուած գիրքերը պարզապէս թուղթ, գոյն եւ թանաք չեն: Անոնք ձայնն են այն հողին, զոր աշխարհն այսօր կը փորձէ լռեցնել: Անոնք կը վկայեն երեք անհերքելի ճշմարտութիւններու մասին:

Ա.- Անոնք կը վկայեն մեր դարաւոր պատմութեան մասին: Անոնք կու գան վկայելու, թէ հայն է բնիկ ժողովուրդը Արցախին, թէ՝ հայն է ապրած, շնչած, քըրտնած, ստեղծագործած, տագնապած, քանդակագործած, կառուցած, շէնցուցած եւ ապրած է այդ տարածքին վրայ, եւ միշտ ալ հայու անունն է հնչած ու արձագանգած այդ աշխարհատարածքին վրայ:

Շատ առաջ քան Ազրպէյճան անունը յայտնուի Կովկասի քարտէսին վրայ 1918-ին, Արցախը Մեծ Հայքի տասներորդ նահանգն էր: Անոր ժողովուրդը եկուոր չէ: Անոնք նորաբնակ չեն, այլ՝ ժառանգորդները անոնց, որոնք երկու հազար տարի առաջ կառուցեցին Տիգրանակերտը: Այս գիրքերը կ'ապացուցեն, որ մենք՝ արցախցիները, եկուոր չենք, այլ Արցախն է, որ կու գայ մեզմէ:

Բ.- Անոնք կը վկայեն մեր մշակոյթի եւ դարաւոր կրօնական ժառանգութեան մասին:

Աշխարհն ամբողջ վերացական կը խօսի «մշակութային ժառանգութեան» մասին: Արցախի մէջ ան քարէ դէմք ունի: Անիկա Դադիվանքն է՝ 9-րդ դարէն: Ան Գանձասարն է, ուր դարերով նստած են մեր կաթողիկոսները: Ան Ամարասն է, ուր Ս. Մեսրոպ Մաշտոց բացաւ առաջին դպրոցը՝ հայոց այբուբենը ուսուցանելու համար: Ան աւելի քան 6000 խաչքար է ու հազարաւոր ձեռագիրներ:

Բանակ մը կրնայ ոչնչացնել խաչքարեր, ինչպէս տեսանք Նախիջեւանի՝ Հին Ջուղայի մէջ: **Պուլտոզըր** մը կրնայ հողին հաւասարեցնել գերեզմանատուն մը: Բայց չէք կրնար **պուլտոզըրով** քանդել Լոնտոնի, Փարիզի, Վենետիկի, Վատիկանի գրադարանները, ուր կը պահուին բազմաթիւ ձեռագիրներ, վկայութիւններ միջին դարերէն եւ մանաւանդ 1850-ին տպուած գիրքը նոյն վանքին փորագրութեամբ,

ՄԱԿԱՐ ԱՐՔ. ԱՇԳԱՐԵԱՆ
Բերիոյ Հայոց Թեմի առաջնորդ

Շար.ը՝ էջ 6

«ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅ» ԽՈՐԱԳԻՐՈՎ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ

Կազմակերպութեամբ «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահի վարչութեան, երկուշաբթի, 21 սեպտեմբերի երեկոյեան ժամը 8:00-ին թատերասրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Երեւանեան երեկոյ» խորագիրով երգահանդէս՝ նուիրուած Հայաստանի Հանրապետութեան Բ. անկախութեան:

«Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահի վարչութեան անունով խօսք առաւ Մարալ Մըխսեան: Ան բարի գալուստ մաղթելէ ետք ներկաներուն, դիտել տուաւ, որ վարչութիւնը տարբեր առիթներով նախաձեռնած է նման երգահանդէսներու, աւելցնելով, որ սոյն թատերասրահը եղած է թատրոնի, նաեւ երգի մէջ սփիւռքահայ արուեստագէտներու բեմը: Ան ըսաւ, որ Լեւոն Գաթըրճեանի, Մանուէլ Մենենկիչեանի, Ատիս Հարմանտեանի եւ Յարութ Փամպուքճեանի նուիրուած երեկոներէն ետք, այս անգամ վարչութիւնը որոշած է Հայաստանի Հանրապետութեան Բ. անկախութեան նուիրուած «Երեւանեան երեկոյ» խորագիրով երգահանդէս մը կազմակերպել՝ կենդանացնելով հայրենի երգերը: Մխսեան նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց ձեռնարկի հովանաւոր Հրայր Զաքարեանին:

Ապա, խմբավարութեամբ մայեսթրո Սեդօ Պաղտասարեանի եւ մասնակցութեամբ լիբանանահայ երաժիշտներու՝ պաս կիթառ՝ Կարօ Պասմաճեան, փըրքաշըն եւ տհոլ՝ Վահէ Սիմոնեան, հարուածային գործիքներ՝ Հրաչ Պետիրլեան, սոլօ կիթառ՝ Նարեկ Վասիլեան, ելոյթ ունեցան հետեւեալ հինգ երգիչները. Նորայր Գազանճեան, որ մեկնաբանեց «Երեւան», «Երկինքը մով է», «Արարատ», «Սիրում եմ քեզ, իմ Երեւան» երգերը, Սոնա Մանճիկեան՝ «Ազգ փառապանծ» «Քնքուշ հայրենիք», «Կռո՛ւնկ, գնա՛ մեր երկիր», «Մշոյ աղջիկ», Սերժիո Ահարոնեան՝ «Տուն իմ հայրենի», «Անկախ Հայաստան», «Վաղ թէ ուշ» «Երթանք մեր երկիրը Մուշ», Շաքէ Պաղտասարեան՝ «Հայաստան», «2750 տարեկան», «Երեւանի գիշերներում», «Հզօր Հայաստան», Ղազար Քէօշկէրեան՝ «Երեւանս», «Երեւանի սիրուն աղջիկ», «Քեզ բարի լոյս», «Երազ իմ երկիր»: Աւարտին բոլոր երգիչները միասնաբար մեկնաբանեցին «Երեւան էրեբունի» երգը: Ձեռնարկին իր մասնակցութիւնը բերաւ նաեւ Նայիրի Առնելեան՝ շուիով եւ տուտուկով:

ԱՐՑԱԽԻ ՄԷՋ ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹԻ ՊԱՀԵՍՏԱՆՈՑԻ ՊԱՅԹՈՒՄԷՆ ԵՐԵՔ ՏԱՐԻՆԵՐ ԵՏՔ ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԱՆ ԱՆՅԱՅՏ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐ

25 սեպտեմբերին՝ երեք տարի առաջ, Արցախի վառելանիւթի պահեստանոցին մէջ ողբերգական պայթում տեղի ունեցաւ՝ պատճառելով 219 զոհեր, 22 անյայտ ճակատագիրներ, բազմաթիւ վիրաւորներ:

Արդարեւ, 25 սեպտեմբեր 2023-ին Ստեփանակերտ-Ասկերան մայրուղիի յարակից տարածքին մէջ գտնուող վառելանիւթի պահեստի պայթում տեղի ունեցաւ Ազրպէյճանի ռազմական յարձակման եւ Արցախի հայաթափման՝ ցեղային զտման օրերուն:

Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան քարտուղար Արթուր Խաչատրեան այս սարսափելի ողբերգութեան մասին գրած է.

«3 տարի առաջ Արցախի Հանրապետութեան Իվանեան համայնքի մօտ տեղակայուած վառելիքի պահեստում հուժկու պայթիւնի զոհ դարձաւ 219 մարդ՝ քաղաքացիական անձինք, զինուորականներ, աշխարհազօրայիններ, ուժային կառոյցների ծառայողներ: Եւս 22 անձ անհետ կորել է, աւելի քան 300-ը ստացել են ծանր վնասուածքներ:

«Պայթիւնը տեղի ունեցաւ Ազրպէյճանի կողմից Արցախի դէմ սանձազերծած պատերազմի օրերին, երբ տասնապատիկ անգամ ռազմական առաւելութիւն ունեցող ոսոխը, յամառ մարտերից յետոյ, արդէն ճեղքել էր Պաշտպանութեան բանակի պաշտպանած բնագծերը եւ մօտենում էր Ստեփանակերտին ու 2020 թուականից յետոյ դեռեւս Արցախի վերահսկողութեան տակ մնացած բնակավայրերին:

«Պայթիւնը պատերազմական իրավիճակի ուղիղ հետեւանք էր, չլինէր պատերազմը, չէր լինի պայթիւնը: Ուստի պայթիւնի զոհերը պէտք է հաւասարեցւեն պատերազմական զոհերին, նրանց ընտանիքների անդամներին պէտք է տրուի համարժէք կարգավիճակ:

«Ցաւօք, պայթիւնից երեք տարի անց, պայթիւնի զոհերի հարազատները որեւէ կարգավիճակ չունեն, ՀՀ կառավարութիւնից որեւէ աջակցութիւն չեն ստացել, ապրում են ծայրայեղ կարիքի մէջ:

«Վառելիքի պահեստի պայթիւնի պատճառով զոհուած եւ տուժած մեր հայրենակիցների խնդիրը միշտ եղել է իմ ուշադրութեան կենտրոնում ու կը շարունակի լինել, քանի դեռ նրանց օրինական պահանջները չեն բաւարարուել»:

ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐԸ ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՈՒԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐԱԾ Է 1491 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՒԱԾ ՇԱՐԱԿՆՈՑ ՄԸ

Սուրիահայ գործարար եւ բարերար Գաբրիէլ Չեմպէրճեան, ի յիշատակ իր կնոջ՝ Անժէլ Չեմպէրճեանի, Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անուան մատենադարանին նուիրած է 1491 թուականին ընդօրինակուած շարակնոց մը:

Մատենադարանին տարածած հաղորդագրութեան մէջ կը նշուի, որ վերոնշեալ ձեռագիրը բացայայտուած էր Վիեննա՝ Մատենադարանի տնօրէնին գլխաւորած պատուիրակութեան այցելութեան շրջագիծէն ներս:

Նոր ձեռագրական միաւորը խազագրեալ շարակնոց մըն է, որ ընդօրինակուած է Բաղէշի Ամ գիւղին մէջ (գրիչ՝ Յովհաննէս քահանայ): Մինչեւ օրս ձեռագրական աղբիւրներու մէջ Ամ գիւղը յիշատակուած է ընդամենը մէկ անգամ՝ առանց յստակ տեղորոշման: Հոն, 1497 թուականին, դարձեալ Յովհաննէս գրիչը ընդօրինակած է Աւետարան մը, որ նոյնպէս կը պահուի Մատենադարանին մէջ:

«Մատենադարանին նուիրուած այս նոր մատեանը, փաստօրէն, ո՛չ միայն նոյն գիւղին մէջ միեւնոյն գրիչին ստեղծած՝ մեզի ծանօթ ամենավաղ նմուշն է, այլեւ՝ միակը, որուն գլխաւոր յիշատակարանին մէջ Յովհաննէս գրիչը ճշգրիտ կերպով կը տեղորոշէ Ամ գիւղը՝ Բաղէշ գաւառին մէջ»:

«Մատենադարանը երախտագիտութիւն կը յայտնէ Գաբրիէլ Չեմպէրճեանին՝ արժէքաւոր նուիրատուութեան եւ ձեռագրական ժառանգութեան համալրման մէջ ունեցած ներդրումին համար», նշուած է հաստատութեան տարածած հաղորդագրութեան մէջ:

Շար.ը՝ էջ 6

ՀՕՄ-Ի ԱՐՑԱԽԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵՆԷՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԵՌԱԲԼՈՒՐ՝ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՏՈՒՐՔ ՄԱՏՈՒՑԵԼՈՒ ԱՐՑԱԽԻ 44-ՕՐԵԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԱԾ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Սեպտեմբեր 27-ին ՀՕՄ-ի Արցախի մասնաճիւղի վարչութեան անդամներ այցելեցին Եռաբլուր զինուորական պանթէոն՝ յարգանքի տուրք մատուցելու 44-օրեայ պատերազմին Արցախի պաշտպանութեան համար նահատակուած հերոս հայորդիներու յիշատակին:

Աւերիչ պատերազմը եւ Արցախի կորուստը իրենց ցաւոտ հետքը ձգեցին իւրաքանչիւրիս սրտին մէջ, կանգնեցուցին նոր մարտահրաւէրներու առջեւ, սակայն ոչինչ ի զօրու է մեր յիշողութենէն ջնջել նահատակ հերոսները եւ անոնց կատարած սխրանքները:

Ոչ ոք եւ ոչինչ չի մոռցուիր: Խոնարհում եւ յաւերժ փառք՝ յանուն հայրենիքի իրենց կեանքը զոհած քաջերուն:

ԱՐՑԱԽԻ ՀՄԸՄ-ԱԿԱՆՆԵՐԸ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԵՌԱԲԼՈՒՐ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՏՈՒՐՔԸ ՄԱՏՈՒՑԵՑԻՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

19 սեպտեմբեր 2023-ին շրջուեցաւ Հայոց պատմութեան վերջին էջը: 9 ամիս շրջափակման մէջ գտնուող, տկարացած Արցախը ենթարկուեցաւ յաջորդ կատաղի յարձակումին, որուն պատճառով արցախահայութիւնը բըռնի տեղահանուեցաւ: Այս առիթով Արցախի ՀՄԸՄ-ականները այցելեցին Եռաբլուր եւ իրենց յարգանքի տուրքը մատուցեցին նահատակներու յիշատակին:

Այս առիթով անոնք իրենց ընկերային ցանցերու էջերուն վրայ գրեցին.

«Ամենացաւալին այն է, որ բռնի տեղահանութիւնը միայն ու միայն հող կորցնել չէ: Դա նշանակում է մի ամբողջ կեանքի պատմութիւն թողնել դրան յետեւում: Բայց Արցախը միայն քարտէսի վրայ նշուած տարածք չէ: Արցախը ապրում է մարդկանց յիշողութիւններում, պատմութիւններում, երգերում ու անուններում: Եւ քանի դեռ յիշում ենք, խօսում ենք ու փոխանցում մեր պատմութիւնը յաջորդ սերունդներին, այդ յիշողութիւնը չի լռելու»:

ՏՈՔԹ. ԵՂԻԿ ՃԷՐԷՃԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱՒ ՓԱՐԱՄԱԶԻ ԱՆՈՒԱՆ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

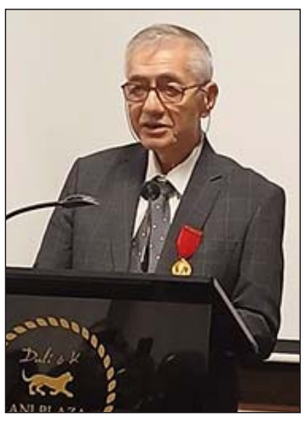

Սոցիալ դեմոկրատ հընչակեան կուսակցութեան Երեւանի մէջ կայացած 23-րդ Համագումարի ծիրին մէջ տեղի ունեցաւ տոքթ. Եղիկ Ճէրէճեանի պարգեւատրման հանդիսաւոր արարողութիւնը, որուն ընթացքին անոր շնորհուեցաւ ՍԴՀԿ-ի բարձրագոյն պարգեւը՝ Փարամազի անուան շքանշանը՝ առ ի գնահատանք կուսակցական, ազգային-հասարակական եւ պատմագիտական իր երկարամեայ գործունէութեան:

Հանդիսութեան բացման խօսքը արտասանեց ՍԴՀԿ Լիբանանի շրջանի Վարիչ մարմինի անդամ Տիգրան Միհրանեան: Այնուհետեւ Կեդրոնական վարչութեան անունով, Ալեքսան Քէօշկէրեան ներկայացուց տոքթ. Եղիկ Ճէրէճեանի անցած ուղին՝ անդրադառնալով անոր կուսակցական եւ քաղաքական երկարամեայ ծառայութեան, Լիբանանի խորհրդարանին մէջ ունեցած գործունէութեան, Արցախի ազատագրական պայքարին բերած մասնակցութեան, ինչպէս նաեւ՝ պատմագիտական եւ հրատարակչական հարուստ վաստակին:

Փարամազի անուան շքանշանի յանձնումը կատարեց ՍԴՀԿ-ի

Շար.ը՝ էջ 8

ՎԵՐԱՊՐՈՒՄԷ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

Սեպտեմբեր 12-ին «Վերապրում եւ վերածնունդ. Ցեղասպանութիւնը վերապրածներու շառաւիղները՝ «Յիշողութեան պահապաններէ», բանախօսութիւններու շարքին մէջ Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկին մէջ (Երեւան) տեղի ունեցաւ Պէյրութի Հայկազեան համալսարանի նախագահ, աստուածաբան, վերապատուելի դոկտոր Փոլ Հայտոսթեանի հանդիպում-բանագրոյցը:

Բանախօսութեան ընթացքին վեր. Փոլ Հայտոսթեան ներկայացուց հայ աւետարանական կրթական առաքելութեան յետեղեռնեան վերածնունդի վերաբերեալ ազդեցիկ, բազմաշերտ եւ խիստ կարեւոր քննական ակնարկ:

Հայտոսթեան անդրադարձաւ նաեւ մերօրեայ համայնքային հարցերուն, իսկ հարց-պատասխանի ճամբով ուրուագծուեցաւ բովանդակային զրոյց: Հանդիպումի աւարտին վեր. Փոլ Հայտոսթեանին յանձնուեցաւ յուշանուէր:

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՈՒԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԼԱՐԱՅԻՆ ՔԱՌԵԱԿԻ ՏՆՕՐԷՆ ՍԱՄՈՒԷԼ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆԸ ՈՉ ԵՒՍ Է

Հայաստանի կրթութեան, գիտութեան, մշակոյթի եւ մարմնակրթութեան նախարարութիւնը խոր ցաւով տեղեկացուց, որ 68 տարեկանին կեանքէ հեռացած է վաստակաւոր խմբավար, Կոմիտասի անուան ազգային լարային քառեակի տնօրէն, մշակութային գործիչ Սամուէլ Մեսրոպեանը:

Սամուէլ Մեսրոպեան ծնած է 16 սեպտեմբեր 1958-ին:

1998-2005 թուականներուն եղած է Հայաստանի մշակոյթի, երիտասարդութեան հարցերու եւ մարմնակրթութեան նախարարութեան Մշակոյթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամի համահիմնադիրն ու տնօրէնը:

2013-2021 թուականներուն ղեկավարած է Կոմիտասի անուան ազգային լարային քառեակը: 2021-2026 թուականներուն եղած է Սենեկային երաժշտութեան ազգային կեդրոնի Կոմիտասի անուան ազգային քառեակ մասնաճիւղի ղեկավարը, իսկ 2023-2026 թուականներուն՝ Առնօ Բաբաջանեանի անուան մշակութային հիմնադրամի համահիմնադիր եւ տնօրէն:

Սամուէլ Մեսրոպեանի բազմամեայ գործունէութիւնը ընդգրկած է բազմաթիւ համերգային, փառատօնային, ցուցահանդէսային եւ բարեգործական ծրագիրներու կազմակերպում՝ Հայաստանի, Արցախի եւ արտերկրի մէջ:

Մեսրոպեան մասնակցած է՝ «Սայաթ Նովա» համահայկական երգի մրցանակաբաշխութեան, «Վահագն» արուեստի եւ գրականութեան համահայկական մրցանակաբաշխութեան, «Նազենիկ» մսջախաղի միջազգային փառատօնին եւ «Հայֆեստ» միջազգային թատերական փառատօնին կազմակերպման՝ տարբեր տարիներու հանդէս գալով իբրեւ տնօրէն կամ գործադիր տնօրէն: 2006-2010 թուականներուն եղած է «Ոսկէ կիթառ» հեղինակային երգի հանրապետական փառատօնի համահեղինակ եւ տնօրէն, իսկ 2008 թուականին՝ «Առնօ Բաբաջանեան» երգի միջազգային առաջին փառատօնի նախագիծի հեղինակ եւ տնօրէն:

Աշխուժ կերպով մասնակցած է նաեւ բարեսիրական նախաձեռնութիւններու իրականացման՝ կազմակերպելով շարք մը ձեռնարկներ եւ մշակութային նախաձեռնութիւններ:

2019 թուականին Հայաստանի նախագահին կողմէ պարգեւատրուած է Երախտագիտութեան մետալով:

Սամուէլ Մեսրոպեանի մասնագիտական գործունէութիւնը տասնամեակներ շարունակ կապուած էր Հայաստանի մշակութային կեանքին հետ: Իր կազմակերպչական աշխատանքով ան ներդրում ունեցած է մշակութային ծրագիրներու իրականացման, հայ արուեստի հանրահռչակման եւ միջազգային մշակութային համագործակցութեան զարգացման գործին մէջ:

Պատրաստեց՝ ՄԱՐԻՆԱ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

ՔԵՍԱՊԻ ԳԻՒՂԵՐԸ՝ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԵՐԱՊՐՈՂ ՎԿԱՆԵՐԸ

ՖՐԱՆՍ-ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ ԵՒ ՍԱՆՃԱԳԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿՑԵԼՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Ֆրանսական կառավարութեան որոշումով կոմս Տամիէն տը Մարթէլ 1933 հոկտեմբերին Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ Բարձր կոմիսար նշանակուեցաւ, փոխարինելով Հենրի Փոնսոն:

Սուրիոյ ներքին քաղաքական լարուած իրավիճակի պայմաններուն տակ վարչապետ Հաքքի Ազմ 16 մարտ 1934-ին հրաժարեցաւ եւ զայն փոխարինեց շէյխ Թաճէտտին Հասանի:

Այնթապ նահանգի վալի Ալի Աքիֆ Էյիտողան 27 ապրիլ 1934-ին Հալէպ այցելեց, սահմանային հարցերու շուրջ բանակցութիւններու համար: Բարձր կոմիսարի փոխ պատուիրակ Փիեռ Տիւրէօ Էյիտողանը Սանճագ հրաւիրեց: Անտիոքի թուրքերը փառաւոր ընդունելութիւն կազմակերպեցին վալիին: Ընդունելութիւնը հակասուրիական եւ անջատողական մեծ ցոյցի վերածուեցաւ: «Աթաթուրք, փրկէ՛ մեզ» բացագանչութիւններով, ցուցարարները հակաարաբական, հակաֆրանսական եւ հակահայ կոչեր արձակեցին: Տեղ-տեղ արիւնալի ընդհարումներ սկսան թուրքերուն եւ արաբներուն միջեւ:

Էյիտողան հանդիպումներ ունեցաւ տեղացի թուրք ղեկավարներուն հետ եւ թափ տուաւ Սանճագը Թուրքիոյ կցելու աշխատանքներուն:

Յաջորդող օրերուն, մայիս 5-ին եւ 6-ին, արաբներու եւ հայերու կողմէ թուրքերու մոլեռանդ եւ ծայրայեղական գործողութիւնները դատապարտող ցոյցեր տեղի ունեցան Անտիոքի, Ալեքսանտրէթի եւ այլ բնակավայրերու մէջ:

Քանի մը օր ետք արիւնալի բախումներ տեղի ունեցան արաբներու եւ թուրքերու միջեւ:

Բարձր կոմիսար կոմս Տամիէն տը Մարթէլ պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը հաստատեց Սանճագի Սուրիոյ պատկանելիութիւնը եւ հերքեց սահմանային փոփոխութեան կամ երկրամասը Թուրքիոյ կցելու մասին շրջան ընող զրոյցները:

Բարձր կոմիսարի հաղորդագրութեան հրապարակումէն ետք Անտիոքի մէջ թուրքեր ցոյցեր կազմակերպեցին՝ Սանճագը Թուրքիոյ միացնելու պահանջով:

Սանճագը իբրեւ թրքական նահանգ ցոյց տալու նպատակով յատուկ քարոզչութիւն սկսած էր, որ հետզհետէ լայն ծաւալ ստացաւ:

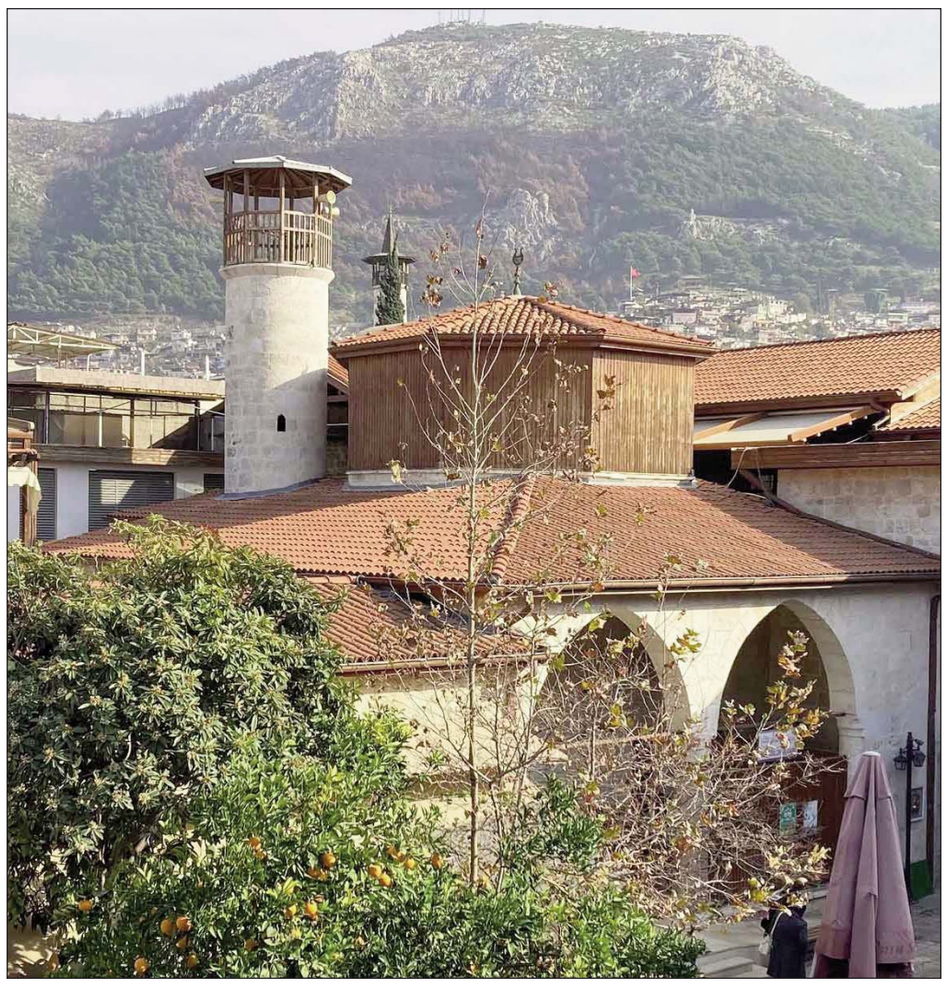

Անտիոք

Ալեքսանտրէթի հայոց Նուպարեան վարժարանի մանկապարտէզը

Բարձր կոմիսար կոմս տը Մարթէլ 1935 մարտին Անգարա այցելեց եւ պաշտօնապէս յայտարարեց որ թուրք-սուրիական սահմանը անձեռնմխելի է:

Յաջորդող օրերուն Սանճագի թուրքերը ցոյցերու ձեռնարկեցին եւ հեռագիրներ ուղարկեցին Անգարա եւ անձամբ՝ Աթաթուրքին, Թուրքիոյ միանալու առաջարկով:

Թայֆուր Ահմէտ Քարամուրսալ արդէն սանճագցի թուրքերէ կազմուած զինուած խումբեր ունէր եւ Անգարայի յատուկ աջակցութիւնը կը վայելէր:

Աթաթուրք 1 նոյեմբեր 1935-ին Թուրքիոյ խորհրդարանի բացման ճառին մէջ յայտարարեց որ «Անտիոքն ու Ալեքսանտրէթը թուրք հարազատներ են»:

Սուրիոյ մէջ հակաֆրանսական տրամադրութիւնները թուրքերը լաւագոյն կերպով օգտագործեցին եւ Սանճագը Թուրքիոյ կցելու գործնական քայլերու ձեռնարկեցին:

* * *

Սուրիոյ ազգայնականները, շէյխ Թաճէտտին Հասանիի կառավարութեան կազմութենէն ետք Հալէպի մէջ ցոյցեր կազմակերպեցին: Ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ ցուցարարներուն վրայ: Շատեր ձերբակալուեցան եւ բանտերը նետուեցան:

Քրըք Խան

Ֆրանսական հոգատարութեան դէմ ցոյցերը 1935-ին լայն ծաւալ ստացան: Դամասկոսի մէջ ցուցարարներ փճացուցին թրամուէյի գիծերը:

Դամասկոսի մէջ 11 յունուար 1936-ին հակաֆրանսական մեծ ցոյց մը կազմակերպուեցաւ: Նոյն օրը ազգայնականներ ժողով գումարեցին եւ Ազգային ուխտը ընդունեցին: Անոնք Սուրիոյ լրիւ անկախութիւնը եւ միասնականութիւնը պահանջեցին:

Յաջորդող օրերուն բողոքի ցոյցերը եւ գործադուլները ծաւալեցան Սուրիոյ բոլոր գլխաւոր քաղաքներուն մէջ: Արիւնալի ընդհարումներ սկսան ոստիկանութեան եւ ցուցարարներուն միջեւ: Ազգայնական շարք մը ղեկավարներ ձերբակալուեցան եւ բանտ նետուեցան:

Բարձրագոյն կոմիսար կոմս Տանիէն տը Մարթէլի պահանջով վարչապետ շէյխ Թաճէտտին Հասանի 22 փետրուար 1936-ին հրաժարական տուաւ եւ Մոհամէտ Աթա Այուպի ժամանակաւոր կառավարութիւն կազմեց:

Կոմս Տամիէն տը Մարթէլի նախաձեռնութեամբ Սուրիոյ ազգայնականները բանակցութեան հրաւիրուեցան:

Ֆրանս-սուրիական բանակցութիւնները սկսան 28 փետրուար 1936-ին, Պէյրութի մէջ եւ տեւեցին երեք օր: Կողմերը համաձայնեցան ապագայ դաշնագիրի գլխաւոր կէտերուն շուրջ:

* * *

Սուրիոյ ազգայնականներու՝ «Քութլա ուաթանիա»-ի ղեկավար Հաշէմ Աթասի բանակցութիւններու եւ ֆրանս-սուրիական դաշնագիր կնքելու առաջադրանքով 26 մարտ 1936-ին Փարիզ մեկնեցաւ: Ֆրանսական պատուիրակութիւնը կը գլխաւորէր կոմս Տամիէն տը Մարթէլ: Երկու կողմերուն միջեւ բանակցութիւնները սկսան ապրիլին եւ շարունակուեցան յաջորդող ամիսներուն: Ֆրանսական կողմը չէր ուզեր բաւարարել սուրիացիներու բոլոր պահանջները: Բանակցութիւնները դժուարութեամբ կ'ընթանային: Ֆրանսացիք յատկապէս դէմ էին Սուրիոյ անկախութիւն տալու եւ երկիրը միասնական պահելու պահանջներուն: Անոնք կը պնդէին Ճեպէլ Տրուզը եւ Ալաուիներու երկրամասը Սուրիոյ կազմէն դուրս ձգելու պահանջին վրայ:

Նոյն ժամանակ, յունիսին Ֆրանսայի մէջ երեսփոխանական ընտրութիւններ տեղի ունեցան եւ յաղթանակ տարաւ ժողովրդային ճակատը: Կազմուեցաւ նոր կառավարութիւն՝ ընկերվարական Լէոն Պլիւմի գլխաւորութեամբ:

Այնուհետեւ բանակցութիւնները աւելի արագ եւ յաջող ընթացան:

Ֆրանս-սուրիական դաշնագիրը ստորագրուեցաւ 9 սեպտեմբեր 1936-ին: Այս դաշնագիրով Ֆրանսա կը ճանչնար Սուրիոյ անկախութիւնը եւ կը խոստանար երեք տարուայ ընթացքին վերջ տալ հոգատարութեան: Սակայն Ֆրանսա իրաւունք կ'ունենար հինգ տարի զօրքեր պահել Սուրիոյ մէջ (Ճեպէլ Տրուզ եւ Լաթաքիա) եւ օդային երեք խարիսխներ կառուցել: Ֆրանսական զօրքերը կրնային ազատօրէն տեղաշարժիլ Սուրիոյ տարածքին: Ֆրանսական զինուորական առաքելութիւնը իրաւունք կ'ունենար հսկելու սուրիական բանակին վրայ: Պատերազմի պարագային Ֆրանսա կրնար օգտուիլ Սուրիոյ հաղորդակցութեան ճանապարհներէն եւ ռազմական խարիսխներէն: Սուրիոյ կառավարութիւնը արտաքին քաղաքական հարցերու մէջ պարտաւոր էր խորհրդակցելու ֆրանսական կառավարութեան հետ:

* * *

Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Ռիւշթիւ Արաս յայտարարեց, որ իր երկիրը սկզբունքով շատ գոհ է Ֆրանս-սուրիական դաշնագիրի կնքումէն:

Իր կարգին Թուրքիոյ վարչապետ Իսմէթ Ինէօնիւ Սանճագի հարցը քննարկեց այդ օրերուն դէպի Ժընեւ ճամբուն վրայ Պոլիս գտնուող Իրաքի վարչապետ Նուրի Սայիտի հետ: Ինէօնիւ Նուրի Սայիտի ըսաւ. «Ես կը ցանկայի ձեր ուշադրութեան յանձնել Սանճագի հարցը, որուն վերջնական լուծումը կը պահանջեն թէ՛ Սուրիոյ եւ թէ՛ Թուրքիոյ շահերը: Մենք հարց չբարձրացուցինք ֆրանս-սուրիական բանակցութեանց ժամանակ, որպէսզի ատիկա բացասաբար չանդրադառնայ անոնց ընթացքին վրայ: Մենք պատրաստ ենք ուղղակի բանակցութիւններ վարելու Սուրիոյ հետ, այդ հարցը լուծելու համար»:

* * *

Փարիզէն վերադարձող սուրիական պատուիրակութիւնը դէպի Դամասկոս ճամբուն վրայ սեպտեմբեր 22-ին հասաւ Պոլիս:

Սուրիացիք Ռիւշթիւ Արասի հետ ընդհանուր ձեւերով քննարկեցին Ալեքսանտրէթի Սանճագի հարցը:

Հաշէմ Աթասի ըսաւ, որ «Ալեքսանտրէթի թուրքերը կ'ունենան նոյն իրաւունքները եւ պարտաւորութիւնները, որ մենք ունինք»:

Թուրքեր փորձեցին սուրիացիներու հետ ուղղակի բանակցութեամբ աւելի հեշտ կերպով եւ ի նպաստ իրենց լուծել Սանճագի հարցը:

Սակայն սուրիական պատուիրակութիւնը խուսափեցաւ ուղղակի բանակցութենէն, որուն համար լիազօրութիւն ալ չունէր:

Հաշէմ Աթասի իր ընկերակիցներուն հետ Դամասկոս հասաւ սեպտեմբեր 27-ին եւ դիմաւորուեցաւ իբրեւ ազգային հերոս:

* * *

Սուրիոյ մէջ 1936 նոյեմբեր 14-ին եւ 15-ին երեսփոխանական ընտրութիւններ նախատեսուած էին: Ընտրուած երկրորդ կարգի ընտրողները նոյեմբեր 30-ին պիտի ընտրէին Սուրիոյ նոր երեսփոխանական ժողովի անդամները:

Ընտրապայքարը սուր բնոյթ ստացած էր յատկապէս Ալեքսանտրէթի Սանճագին մէջ: Տեղացի արաբներն ու հայերը ամէն գնով կ'աշխատէին ձախողութեան մատնելու թուրք անջատողականներու պառակտիչ քայլերը:

Թուրք անջատողական կազմակերպութիւնները եւ յատկապէս «Հաթայի անկախութիւն» խմբակցութիւնը թուրքերուն հրահանգեցին անպայման պոյքոթի ենթարկել ընտրութիւնները, «համայն աշխարհին ցոյց տալու համար որ բոլոր սանճագցիները Սուրիայէն բոլորովին տարբեր հաւաքականութիւն կը կազմեն»:

Ալեքսանտրէթ

Անջատողականներուն դէմ դիրքորոշուած էին նաեւ Անտիոքի շրջանի թուրք ազդեցիկ Պերեքէթ, Ատալի եւ Քուսէյրիզատէ ընտանիքները եւ թուրքմէն քանի մը աշիրէթներ:

Քաղաքական ահաբեկչական մթնոլորտ ստեղծելու նպատակով նոյեմբեր 6-ին անջատողականներ Անտիոքի մէջ օր ցերեկով արաբ չորս երիտասարդներ սպաննեցին:

Յաջորդ օր, զոհուած արաբ երիտասարդներու յուղարկաւորութիւնը արաբ-թրքական արիւնալի բախումներու վերածուեցաւ:

Անտիոքի ընդհանուր դատախազ, թուրք ազդեցիկ ընտանիքէ Չինչինզատէ բէկ, որ դատարանի շէնքին առջեւէն ժողովուրդին կոչ կ'ուղղէր վերջ տալու եղբայրասպան կռիւներուն, սպաննուեցաւ անջատողական ծայրայեղականներուն կողմէ:

Նոյեմբեր 13-ին հայ-արաբական նախընտրական հաւաք նախատեսուած էր Անտիոքի մէջ:

Այդ օր Մուսա Լեռէն, Քեսապէն եւ այլ վայրերէ մեծաթիւ հայեր, ինչպէս նաեւ Սուէտիայէն եւ շրջակայքէն հազարաւոր արաբներ հաւաքուեցան Անտիոք: Հաւաքը խանգարելու թուրք ծայրայեղականներու բոլոր ջանքերը ձախողեցան շնորհիւ հայերու ու արաբներու աչալրջութեան եւ միասնականութեան:

ԱՍՊԵՏ ՄԱՆՃԻԿԵԱՆ

ԱՐՑԱԽԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝ «ԱՐՑԱԽ ԱՆԱՒԱՐՏ...»

Շարունակուած 3-րդ էջէն

ցուցակագրումն է այս հարստութիւններուն, որոնց գոյութիւնը վտանգուած է ներկայիս, աւելցնելով, որ հատորներու հրատարակութենէն ետք արդէն իսկ կազմաքանդուած են մեծաթիւ կոթողներ, կառոյցներ, իսկ ոմանք ենթակայ են խեղաթիւրման:

Ան տեղեկացուց, որ շուտով լոյս կը տեսնէ նաեւ չորրորդ պատկերագիրքը՝ «Բիձրանանք Շուշի» (Բարձրանանք Շուշի), շուշեցի արհեստավարժ լուսանկարիչ եւ բեմադրիչ Վլատիմիր Գէորգեանի լուսանկարներով:

Իր խօսքը եզրափակելով՝ Զաքար Քէշիշեան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց, որոնք տարբեր ձեւերով իրենց ներդրումը ունեցան նման կարեւոր հրատարակութիւններու լոյս ընծայման, որովհետեւ հատորները խորքին մէջ վաւերագրումներ են: (Խօսքին ամբողջութիւնը կու տանք առանձին):

Խօսք առաւ եւ հատորներուն արժէքին մասին խօսեցաւ նաեւ Բերիոյ հայոց թեմի առաջնորդ Մակար արք. Աշգարեան, որ նշեց, թէ մինչ դարաշրջանի մը մէջ, երբ պատմութիւնը կրնայ ջնջուիլ, եկեղեցի մը կրնայ ակնթարթի մէջ քանդուիլ, եւ ուրացուիլ անոր գոյութիւնը, երբ ամբողջ ժողովուրդ մը կրնայ տեղահան ըլլալ եւ աշխարհին ըսուիլ, թէ անոնք հոն երբեք չեն ապրած, տպագիր գիրքը կու գայ անոնց մասին կենդանի վկայ դառնալու եւ կը մնայ որպէս զօրեղ ապացոյց Արցախի գոյութեան:

Սրբազանը հաստատեց, որ սոյն նկարչութիւններն ու հրատարակուած գիրքերը շատ աւելին են, քան՝ լոկ թուղթ ու մելան, անոնք այն հողին ձայնն են, զոր աշխարհն այսօր կը փորձէ լռեցնել: Ան նշեց, որ այս հատորները կը վկայեն երեք անհերքելի ճշմարտութիւններու մասին՝ մեր դարաւոր պատմութեան, թէ Արցախի բնիկ ժողովուրդը հայն է, մեր մշակոյթի եւ դարաւոր կրօնական ժառանգութեան եւ մեր արդար Դատին մասին:

Մակար արք. Աշգարեան շեշտեց, որ այս տպագիր գիրքերը մեր մշակոյթի ապահովագրութիւնն են մշակութային ցեղասպանութեան դէմ, աւելցնելով,

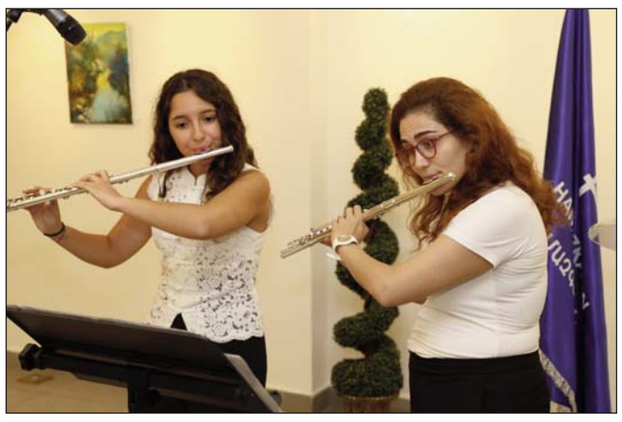

որ անոնք կը փաստեն Արցախի ժողովուրդի ազատ կամքը: Ան ըսաւ, որ մեր արդար Դատը կ'անտեսուի եւ աշխուժ կերպով կը կեղծուի Թուրքիոյ եւ Ազրպէյճանի կողմէ, որոնք այս նպատակով միլիառներ կը ծախսեն, կեղծ գիրքեր կը տպեն, պատմութիւնը վերստին կը գրեն: «Անոնց իւրաքանչիւր տպած կեղծ գիրքի դիմաց մենք պէտք է ներկայացնենք տասը իրական գիրք, անոնց Արցախի մասին ըսած իւրաքանչիւր սուտի դիմաց մենք պէտք է ցոյց տանք էջ մը, որ տպուած է աւելի քան հարիւր տարի առաջ, երբ անոնք որպէս պետութիւն տակաւին գոյութիւն չունէին», ըսաւ սրբազան հայրը եւ եզրափակելով իր խօսքը՝ հաստատեց, որ Արցախը կորսուած չէ, այլ կ'ապրի, քանի դեռ անոր վկան կ'ապրի, եւ քանի դեռ այս գիրքերը եւ ասոնց նմանները կան ու կ'ապրին մեր դարակներուն վրայ, գրադարաններուն եւ մեր ձեռքերուն մէջ: (Խօսքին ամբողջութիւնը կու տանք առանձին):

Գեղարուեստական յայտագրին իրենց մասնակցութիւնը բերին Համազգայինի «Բարսեղ Կանաչեան» երաժշտանոցի ուսուցիչ Կասիա Լեւոնեան եւ սրինգի վրայ ուսանող Նաթալի Առաքելեան՝ երաժշտական կատարումով:

Աւարտին տեղի ունեցաւ հատորներու եւ նկարներու վաճառք:

ԱՐՑԱԽԸ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՉԷ, ՔԱՆԻ ԴԵՌ ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

պարզ հայերէն արձանագրութեամբ:

Այս տպագիր գիրքերը մեր մշակոյթի ապահովագրութիւնն են մշակութային ցեղասպանութեան դէմ:

Գ.- Եւ ամէնէն կարեւորը՝ անոնք կը վկայեն մեր արդար Դատին մասին, ինչո՞ւ Արցախը հայկական է: Ոչ անոր համար, որ մենք այդպէս կ'ըսենք յուզականօրէն, այլ նաեւ այդպէս կ'ըսեն միջազգային իրաւունքը, պատմական արդարութիւնը եւ մարդկային կամքը: Այս գիրքերը կը փաստեն Արցախի ժողովուրդի ազատ կամքը՝ 1991-ի հանրաքուէն, ինքնապաշտպանութիւնը Սումկայիթի եւ Պաքուի ջարդերուն դէմ, եւ հայրենի հողին վրայ արժանապատուօրէն ապրելու իրաւունքը, եւ անոնք կը բացայայտեն ցաւալի ճշմարտութիւն մը, որ արդար Դատը մինչեւ այսօր կ'անտեսուի: Կ'անտեսուի աշխարհէն, որ կը նախընտրէ նաւթի եւ կազի պայմանագիրները՝ մարդկային իրաւունքներէն, որ կը նախընտրէ ցեղային զտումը կոչել՝ կամաւոր հեռացում՝ պատասխանատուութենէն խուսափելու համար:

Կ'անտեսուի եւ աշխուժ կերպով կը կեղծուի Թուրքիոյ եւ Ազրպէյճանի կողմէ, որոնք միլիառներ կը ծախսեն կեղծ գիրքեր տպելու համար՝ պատմութիւնը վերստին գրելու համար, մեր եկեղեցիները «աղուանական» եւ մեր հողերը «հնագոյն ազրպէյճանական» անուանելու համար:

Բայց ճշմարտութիւնը միլիառներու պէտք չունի: Անոր պէտք է մէկ վաւերական վկայ:

Ուստի պէտք է կարդանք, պահպանենք ու տպագրենք: Անոնց իւրաքանչիւր տպած կեղծ գիրքի դիմաց մենք պէտք է ներկայացնենք տասը իրական գիրք: Անոնց Արցախի մասին ըսած իւրաքանչիւր սուտի դիմաց մենք պէտք է ցոյց տանք էջ մը, որ տպուած է աւելի քան հարիւր տարի առաջ, երբ անոնք որպէս պետութիւն տակաւին գոյութիւն չունէին:

Արցախը կորսուած չէ, քանի դեռ անոր վկան կ'ապրի, եւ քանի դեռ այս գիրքերը եւ ասոնց նմանները կան ու կ'ապրին մեր դարակներուն վրայ, գրադարաններուն եւ մեր ձեռքերուն մէջ. Արցախը կ'ապրի:

** Արցախեան պատկերագիրքերու շնորհահանդէսին եւ արցախցի գեղանկարիչներու ցուցահանդէսին առիթով արտասանուած խօսք:*

Ծանօթագրութիւն

- Մակար եպս. Պարխուտարեանց «History of Artsakh - պատմութիւն Աղուանի» 1850: 1895-էն աւելի ընդարձակուածը...

- Jacques de Morgan-Mission scientifique au caucase, (Paris, 1889) vol. 1 օրինակը կը գտնուի Bibliothèque Nationale de France, Paris.

- British Library, London: Bishop Sargis Jalalyants, Journey to Greater Armenia (Tiflis, 1858):

- Venice-Mekhitarist library. «Dictionary of Armenian Topography» by father Ghukas Inchichian (Venice 1822):

ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐԸ ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ...

Շարունակուած 4-րդ էջէն

Վերջերս, նաեւ Մեսրոպ Մաշտոցի անուան մատենադարանին մէջ բացումը կատարուած է «Հաւատի խաչուող գոյները» խորագրով ցուցահանդէսին՝ նուիրուած Մատենադարանի նուիրատու, Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ Ռոպերթ Էլիբեկեանի ծնընդեան 85 եւ ստեղծագործական գործունէութեան 60-ամեակներուն:

Ցուցահանդէսը ներառած է նկարիչին ընտանեկան հաւաքածոյէն ընտրուած՝ 1972-2017 թուականներուն ստեղծուած գեղանկարչական, **կրաֆիքական** եւ **դեկորատիվ** արուեստի գործեր:

«Հաւատի խաչուող գոյները» ցուցադրութիւնը առաջին փորձը եղած է՝ արդի արուեստի ստեղծագործութիւնները երկխօսութեան մէջ դնելու Մատենադարանի հնագոյն ձեռագիրներու նկարազարդումներուն հետ: Այս համադրութիւնը բացայայտած է հայկական հոգեւոր-գեղարուեստական մշակոյթի ժառանգական կապերը՝ հաստատելով միջնադարուն եւ արդիականութեան, ձեռագրին ու կտաւին, հաւատքին եւ ժամանակակից գեղարուեստական մտածողութեան կենդանի փոխառնչութիւնը:

Ցուցահանդէսի բացման հանդիսութեան խօսքեր արտասանած են՝ Մատենադարանի տնօրէն Արա Խզմալեանը, Հայաստանի Նկարիչներու միութեան նախագահ Սուրէն Սաֆարեանը, ցուցադրութեան համադրողներ՝ արուեստաբան Լիլիթ Սարգսեանը եւ Մատենադարանի թանգարանի ղեկավար, արուեստաբան Իվեթ Թաջարեանը, ինչպէս նաեւ՝ նկարիչ, Ռոպերթ Էլիբեկեանի որդին՝ Արեգ Էլիբեկեանը:

ԱՅՍ ՊԱՏԿԵՐԱԳԻՐՔԵՐԸ ԱՐԺԱՆԻ ԵՆ ԼԱՅՆ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

հարստութիւններուն, որոնք այժմ կը գտնուին ծայրայեղ վտանգի տակ: Հատորներու հրատարակութենէն ետք արդէն իսկ կազմաքանդուած են Բերձորի Սուրբ Համբարձման եկեղեցին, Շուշիի Յովհաննու Կարապետը կամ ինչպէս ժողովուրդը կը կոչէ՝ Կանաչ ժամը, Ստեփանակերտի հոյակերտ Սուրբ Աստուածամօր Հավանու մայր տաճարը ու այլ կոթողներ: Շուշիի անգմբէթ ու վիրաւոր Սուրբ Ղազանչեցոց Ամենափրկիչ մայր տաճարը կը շրջափակուի բնակելի շինութիւններով ու անմիջապէս անոր կողքը սկսած է կառուցումը տարածաշրջանի մեծագոյն մզկիթին: Իսկ Գանձասարն ու այլ հայկական կոթողներ պատմական խեղաթիւրումով կ'աղաւաղուին ու կ'աղուանացուին:

Առաջին անգամը չէ, որ ազերիներ կը փորձեն խեղաթիւրել մեր մշակոյթը: Դեռ աւելի՛ն. անոնք հայութեան լուռ մեղսակցութեամբ կը փորձեն իւրացնել ամէն մշակութային երեւոյթ, որ հայկական է: Այս բոլորը կը կատարեն պետականօրէն, մինչ մենք համարժէք պետական մակարդակի պատասխանի փոխարէն՝ կը բաւարարուինք Մատենադարանի գիտաշխատողներու մակարդակի գիտական, բայց քաղաքական առումով անբաւարար հակազդեցութեամբ:

Խորհրդային օրերուն՝ 1980-ականներու երկրորդ կէսին, շուշիաբնակ ազերի երաժշտագէտ մը, որ Շուշիի բնակիչ ըլլալուն համար Շուշինսքի կոչուած է, երեք լեզուներով՝ ազրպէյճաներէն, անգլերէն եւ ռուսերէն պատկերազարդ ու գունագեղ ստուար հատոր մը լոյս ընծայեց ու տարածեց երաժշտական ակադեմական լայն աշխարհին մէջ: «Ազրպէյճանական ժողովրդական նուագարաններ» խորագիրով հատորը, ուր կ'իւրացուէին ո՛չ միայն տուտուկն ու շուին, թառն ու քամանչան, քանոնն ու զուռնան, այլ նաեւ՝ պայմաններու բերումով իրենց ազգանուններէն «եան» վերջածանցը հանած հայազգի նշանաւոր նուագածուներ՝ Սաշա Օկանեւսկին, Լեւոն Կարախանն եւ ուրիշներ ... այդ օրերուն, ի պատասխան, Հայաստանի մէջ լոյս տեսաւ վախուորած ու անհրապոյր, սակաւաթիւ ու դեղնաւուն թուղթի վրայ տպուած պրակ մը միայն, այն ալ՝ լոկ հայերէն լեզուով...

Այսօր, Համազգայինի Հայաստանի ու Արցախի գրասենեակներու բծախնդիր աշխատանքով, Համազգայինի Կեդրոնական վարչութիւնը ի լոյս ընծայած է եռալեզու այս եռեակ պատկերագիրքերը, որոնք արժանի են լայն տարածումի, մանաւանդ՝ օտար ակադեմական, կրօնական ու քաղաքական շրջանակներու մէջ:

Շուտով լոյս կը տեսնէ նաեւ չորրորդ պատկերագիրքը՝ «Բիձրանանք Շուշի» (Բարձրանանք Շուշի), այս պարագային ալ՝ շուշեցի արհեստավարժ լուսանկարիչ եւ բեմադրիչ Վլատիմիր Գէորգեանի լուսանկարներով: Հոն պատկերուած է գեղեցկագոյն ա՛յն Շուշին, որուն շէնքերն ու կառոյցները ոչ եւս են այլեւս:

Իսկ, ինչպէս կը տեսնէք, արցախցի նկարիչները իրենց բնօրրանէն դուրս իրենց ներկապնակով կ'ապրին ու կ'ապրեցնեն Արցախ աշխարհը՝ դիմակայելով հոգեխոցին ու կենցաղային դժուարին պայմաններու:

Բծախնդրութեամբ կազմակերպուած մարդաշատ այս ձեռնարկին առիթով, յանուն Համազգայինի Կեդրոնական վարչութեան, շնորհակալութեան ու երախտիքի խօսք ունիմ՝ պատկերագիրքերու հեղինակներուն եւ մեկենասներուն, ցուցահանդէսին մասնակից արցախցի տասնեակ մը գեղանկարիչներուն, Հայաստանի ու Արցախի Համազգայինի գրասենեակներու զոյգ տնօրէններուն, «Վահէ Սէթեան» հրատարակչատան եւ «Լիւսի Թիւթիւնճեան» պատկերասրահի տնօրէնին ու անձնակազմին, եւ՝ ձեր բոլորին, որ ահաւասիկ ձեր ներկայութեամբ եկած էք ըլլալու արցախահայութեան եւ արցախեան մշակոյթի պահպանման ու տարածման համար տարուող Համազգայինի կատարած ու կատարելիք նախաձեռնութիւններու կողքին:

** Արցախեան պատկերագիրքերու շնորհահանդէսին եւ արցախցի գեղանկարիչներու ցուցահանդէսին առիթով Համազգայինի Կեդրոնական վարչութեան ատենապետին խօսքը:*

ԺԱՄԱՆՑ

ԽԱՉԲԱՌ

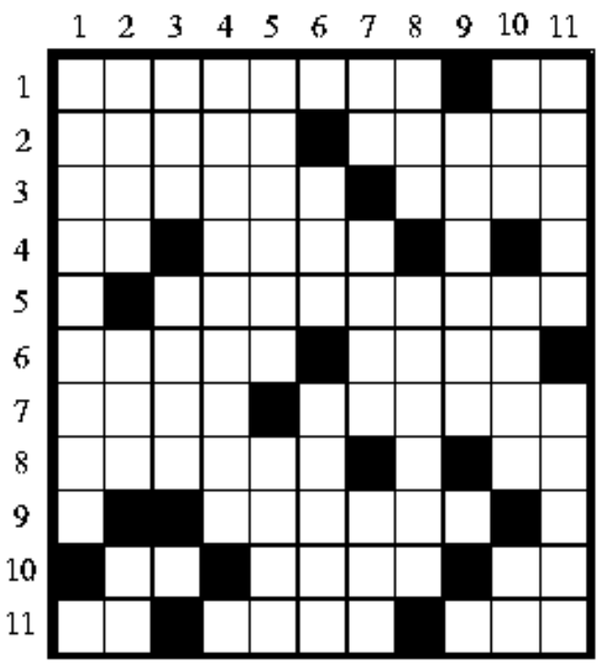

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Գլխեթաձեւ, ուռուցիկ - Ցուցական ածական:
2. Այր մարդիկ - Կարեւոր:
3. Գիրնալ կամ հպարտանալ - Սիպերիոյ ամէնէն երկար գետը:
4. Կրկնուած բաղաձայններ - Թաքուն պայթուցիկ:
5. Ալգակից, տոհմակից:
6. Պուրճ Համուտի թաղամասերէն - Ծախու առնել:
7. Ոչխարի ճարպոտ պոչ - Եդեմի երրորդ գետը:
8. Կանոի գերդաստանէն - Արական օտար անուն:
9. Ծանօթ, հաւու:
10. Թերթի երես - Մտերիմ - Գրաբար՝ ո՞ւր:
11. Մէկը - Պարատեակ - Ծնունդ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Յովհաննէս Այվազովսկիի հայրը:
2. Դղրդոց - Ամերիկեան պետութիւն - Ստեղծուածներ:
3. Աստուած - Բնակուած վայրեր:
4. Դանդ, լումայ:
5. Պալքանեան թերակղզիի պատմական մարզերէն - Յովհաննայի հայրը:
6. Աղէկ - Խարանել:
7. Այբուբենէն - Մարտունիի գիւղերէն - Որսի կենդանի:
8. Մօր առաջին կաթը - Ուպանի խէժ:
9. Խռպոտ ձայն:
10. Կաթսայ - Թոք - Այբուբենէն:
11. Մշտատեւ - Արական օտար անուն:

ՍՈՒԴՈՔՈՒ

								9
		1		8			7	4
4		8			6		2	
					3	7		5
		6	5		4	1		
7		5	8					
	5		6			9		7
9	2			4		6		
1								

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գնացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշուող 9 բաժիններէ (3x3): Բացառումի սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը զետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսիներուն իւրաքանչիւր բաժին ունենայ 1էն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն մէկ անգամ գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ ո՛չ մէկ պարագայի արուռնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ զետեղուած են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՑԻ ԽԱՉԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՌ

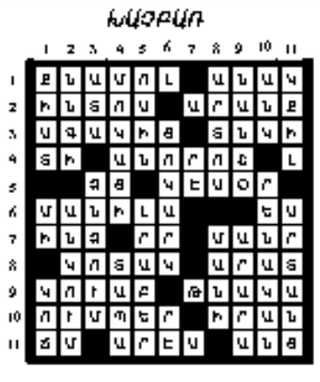

ՍՈՒԴՈՔՈՒ

2	9	6	5	7	4	3	8	1
8	5	3	9	1	6	2	7	4
4	1	7	3	8	2	6	9	5
1	4	9	7	5	3	8	6	2
6	7	2	1	4	8	5	3	9
5	3	8	6	2	9	4	1	7
7	8	1	2	3	5	9	4	6
3	6	5	4	9	7	1	2	8
9	2	4	8	6	1	7	5	3

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

ՕՐԱՏԵՏՐ

30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

- 1889.- Վախճանում հայկաբան եւ ուսուցիչ Յովհաննէս քահանայ Մաւեան Արմաշեցիի, Արմաշի մէջ: Ծնած էր 1813-ին: Հեղինակ է շարք մը երկասիրութիւններու:
- 1919.- Ծնունդ բանաստեղծ Գէորգ Էմինի, Աշտարակի մէջ: Մահացած է 1998-ին, Երեւան:
- 1925.- Ծնունդ բեմադրիչ եւ թատերական ուսուցիչ Հենրիկ Մալեանի, Թելաւի մէջ: Մահացած է 1988-ին, Երեւան:
- 1930.- Ծնունդ դերասանուհի Սվետլանա Գրիգորեանի, Երեւանի մէջ: Մահացած է 2014-ին, Երեւան:
- 1985.- Մահ աստղագէտ Բենիամին Մարգարեանի, Երեւանի մէջ: Ծնած էր 1913-ին, Շուլաւեր:

ՈՒԱՍԼ 2026

ՌԻԱՏԻ ՀԱՍԱՒ ԿԻՍԱՒԱՐՏԱԿԱՆ

Քարիմ Զէյնուն եւ Տոնավըն Ուիլիամս օգնեցին Ռիատիի, որ յաղթէ Քուէյթի Քուէյթ ակումբին (83-82)՝ մնալով անյաղթ Ուասլի «Ֆայնըլ 8»-ին:

Զէյնուն, որ մասնագէտ է, կարեւոր պահերուն ընդմիջումներ կատարելով կրցաւ շատ կարեւոր սթիլ մը կատարել գնդակին տիրանալով եւ Կրենթի փոխանցումը ընդմիջելով Օնուաքոփ հասնելէն, եւ իր կարգին փոխանցեց Ուիլիամսին, որ ֆաուլի ենթարկըւեցաւ: 5.2 երկվայրկեան կար, երբ Զէյնուն սթիլ կատարեց, եւ 0.02 երկվայրկեան կար, երբ Ուիլիամս ֆաուլի ենթարկուեցաւ:

Ուիլիամս 1 կողովը նշանակեց եւ Ռիատի յաղթեց մէկ կէտի առաւելութեամբ, իսկ Քուէյթ մանաւանդ, որ թայմ աութ չունէր, այլեւս չկրցաւ մրցումը սկսիլ նոր մարտահրաւէրով:

Այս յաղթանակով Ռիատի առաջին դիրքը ապահովեց եւ հասաւ կիսաւարտական, մանաւանդ որ Ինտիընն Ուէյլուէյզի եւ Քուէյթի վրայ առաւելութիւն ունի, մինչ Իթթիհատ Ժետտա իր երկու մրցումներն ալ պարտուած է:

Ռիատի կիսաւարտական հասաւ յաղթելէ ետք խումբի մը, որ 2023-ի Ուասլի կիսաւարտականին յաղթած էր: Այդ տարին Քուէյթի ակումբը արծաթ մետալ շահած էր:

Ուիլիամս 36 կէտ եւ 10 ռիպաունտ ձեռք ձգեց ի նպաստ Ռիատիի, որ մարզիկներու պակաս ունեցաւ: Նիք Ուեսթ կանուխ ֆաուլեր կատարելով դժուարութիւն ունեցաւ մասնակցելու, մինչ Զաք Լոֆթըն վիրաւոր էր եւ շատ չմասնակցեցաւ:

Աւելի՛ն. անոնք պէտք էր առանց մարզիչ Ահմետ Ֆարրանի շարունակէին մրցումը, մանաւանդ երբ Ֆարրան Բ. մասի 8-րդ վայրկեանին վտարուեցաւ

դաշտէն՝ Քուէյթի մէկ անօրէն կողովին դէմ բողոքելուն պատճառով:

Հայկ Կէօքճեան (18 կէտ եւ 12 ռիպաունտ), Ամիր Սէուտ (12 կէտ, 3 ռիպաունտ եւ 7 էսիսթ) շատ լաւ ելոյթ ունեցան:

«Այս մրցումը մեզի շատ կեդրոնացումի դաս սորվեցուց: Շատ դանդաղ սկսանք մրցումը, եւ պէտք է ուշադիր ըլլանք յաջորդին այս մէկը չկրկնելու համար», ըսաւ Քարիմ Զէյնուն, որ 5 կէտ, 3 ռիպաունտ, 3 էսիսթ, 2 սթիլ եւ 1 պլոք կատարեց: Ռիատի, որ 11-4 արդիւնքով ետ կը մնար մրցումին սկիզբը, այսօր պիտի մրցի Իթթիհատի դէմ, ժամը 20:45-ին:

Հնդկական Ինտիընն Ռէյլուէյզ խումբը 93-85 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Սէուտական Արաբիոյ Իթթիհատ Ժետտան:

Քլէանթոնի Ըրլի (26 կէտ) եւ Թիմ Տալկեր (23 կէտ) եղան հնդկական խումբին աստղերը, մինչ Խալետ Ապտել Կապպար 22 կէտ նշանակեց ի նպաստ Իթթիհատի:

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԼԵԹ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՈՍԿԻ, ԻՍԿ ԱՐԹՈՒՐ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ՝ ԱՐԾԱԹ ՄԵՏԱԼԱԿԻՐ

Հայաստանի մարմնամարզիկները երկու մետալ նուաճեցին Փարիզի մէջ տեղի ունեցած աշխարհի բաժակի «Չելենճ Քափ Փարիզ» մրցաշարքին:

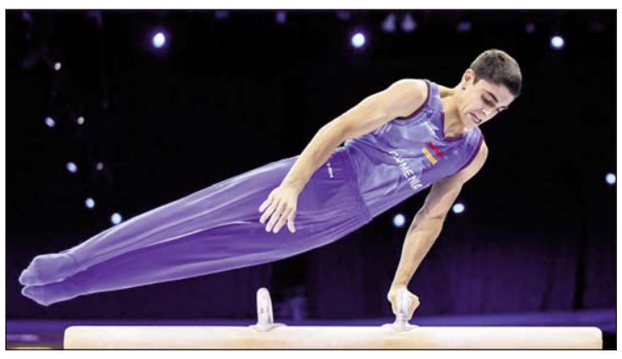

18 տարեկան Համլեթ Մանուկեան յաղթեց նժոյգ թափի վարժութեան մրցումին, իսկ Արթուր Աւետիսեան երկրորդ դիրքը գրաւեց օղակներու աւարտականին:

Մանուկեանի ելոյթը գնահատուեցաւ 15.200 կէտով: Արծաթէ մետալ նուաճեց իտալացի Կապրիելէ Թարկեթթա (15.000), իսկ պրոնզէ մետալը՝ ամերիկացի Պրենտըն Տանկ (14.700):

Օգոստոսին տեղի ունեցած Եւրոպայի ախոյեանութեան աւարտականին, Մանուկեան փոխախոյեան դարձած էր ախոյեանի՝ տիտղոսը զիջելով իտալացի Թարկեթթայի:

Շար.ը՝ էջ 8

ԱԶԳԵՐՈՒ ԼԻԿԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՑԱՒԱԼԻ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԿՐԵՑ ՄՈՆԹԵՆԵԿՐՈՅԷՆ

Երկուշաբթի իրիկուն Երեւանի «Վազգէն Սարգսեան»-ի անուան Հանրապետական մարզադաշտին վրայ տեղի ունեցած Հայաստան-Մոթենեկրո մրցումը բաւական հետաքրքրական էր, մանաւանդ Բ. կիսախաղի ընթացքին:

Հայաստան 20-րդ վայրկեանին կոլ մը ստացաւ, քիչ մը անարդար ձեւով, երբ Մոնթենկրոյի յառաջապահը կը փորձէր երկար օվերի մը հասնիլ, բայց ան հրեց Էրիք Փիլոյեանը, որ սխալմամբ իր բերդին մէջ զետեղեց գընդակը:

34-րդ վայրկեանը կը մօտենար, երբ Հայաստանի բերդապահ Չանչարեւիչ երկար փոխանցում կատարեց Արթուր Սերոբեանին, որ լաւ ձեւով տիրապետելէ ետք գնդակին սուրաց դէպի մեծ քառակուսի եւ նշանակեց հաւասարութեան կոլը:

Սակայն ուրախութիւնը երկար չտեւեց, եւ Մոնթենեկրո անգամ մը եւս նշանակեց այս անգամ Աթալանթայի յառաջապահ Նիքոլա Քրսթովիչի միջոցով:

Բ. կիսախաղին դաշտ ներկայացան Նարեկ Յովհաննիսեան, Արթուր Ղարիբեան եւ Կարլեն Յովհաննիսեան, որոնք 20-21 տարեկան ըլլալով աւելի աշխուժ կը խաղային: 65-րդ վայրկեանին խմբապետ Էտուարտ Սպերցեան որ իր 30-րդ մրցումին սքանչելի եւ անզսպելի կոլ մը նշանակեց Մոնթենեկրոյի բերդին մէջ:

Պէտք է ըսել, որ այս կոլէն ետք Հայաստան քանի մը ստոյգ առիթներ ունեցաւ, բայց չկրցաւ 3-րդ կոլ մը նշանակել:

89-րդ վայրկեանին Լաթքովիչի հասաւ գնդակ, մը, որ լաւ ձեւով չէր կըրցած զսպել բերդապահ Չանչարեւիչ, եւ նշանակուեցաւ Մոնթենկերոյի 3-րդ եւ յաղթանակի կոլը: Ցաւալի էր այս կոլը մանաւանդ տղոց այդ պայքարէն ետք: Բայց դրական է անշուշտ երիտասարդ տղոց համար՝ փորձառութիւն ստանալու եւ շահելու համար

Շար.ը՝ էջ 8

ՃԱՏՐԱԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՂՈՑ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆՆԵՐԸ ԱՌԱՆՁԻՆ ԵՆԹԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ՄԷՋ ՄԵՏԱԼՆԵՐ ՇԱՀԵՑԱՆ

Ճատրակի համաշխարհային Օլիմփիատան վերջ գտնելէ ետք, Սամարղանտի մէջ տեղի ունեցաւ 46-րդ Օլիմփիատայի փակման հանդիսութիւնը:

Տղոց եւ աղջկանց հաւաքականները գրաւած էին 6-րդ դիրքերը, իսկ Ա. խումբի յատուկ հաշուարկներով՝ երրորդ դիրքը՝ նըւաճելով պրոնզէ մետալներ:

Հայաստանի տղոց հաւաքականը ներկայացուցած էին վարպետներ Հայկ Մարտիրոսեան, Ռոպերթ Յովհաննիսեան, Շանթ Սարգսեան, Գաբրիէլ Սարգսեան եւ Մանուէլ Պետրոսեան: Հաւաքականի մարզիչն էր Արման Փաշիկեան:

Աղջկանց հաւաքականը ներկայացուցած էին Լիլիթ Մկրտչեան, Մարիամ Մկրտչեան, Էլինա Դանիէլեան, Սուսաննա Գաբոյեան եւ Անահիտ Մկրտչեան: Աղջկանց մարզիչն էր Զաւէն Անդրէասեան:

Շար.ը՝ էջ 8

ՖԵԼԻՔՍ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՀԵՌԱՆԱԼՈՒ ՆԱՍՐԷՆ

Սէուտական Արաբիոյ Նասր խումբի փորթուգալցի յառաջապահ Ժոաօ Ֆելիքս խոստովանեցաւ, որ ծրագիր ունի մօտ ապագային վերադառնալ եւրոպական ֆութպոլ:

26 տարեկան ֆութպոլիստը յայտնեց, որ կը կարօտնայ «Չեմփիընզ Լիկ»-ը եւ մասնաւորապէս Պարսելոնան:

«Կը ծրագրեմ վերադառնալ Եւրոպա, թէեւ գիտեմ, որ շուտով այդ մէկը դժուար կրնայ ըլլալ: Տակաւին չեմ գիտեր, թէ տարեշրջանի աւարտի՞ն կ՚ըլլայ այդ մէկը, թէ՞ յաջորդ տարեշրջանին, բայց կը ցանկամ կրկին անգամ խաղալ եւ մասնակցիլ «Չեմփիընզ Լիկ»-ին: Պարսելոնայի հետ ելոյթները զիս պարզապէս կ՚երջանկացնեն: Ատիկա ոչ միայն իմ, այլեւ հօրս եւ եղբօրս ալ մանկութեան երազն էր: Քաթալաններու ակումբի շապիկը կրելը ինծի համար մեծ պատիւ էր», ըսաւ Ֆելիքս «ԱՍ»-ին:

Նշենք, որ փորթուգալցի յառաջապահը Նասրին միացած իր 2025-ի ամրան, եւ անոր պայմանագրութիւնը նախատեսուած է մինչեւ 30 յունիս 2027: 2025-2026 տարեշրջանին ան 47 մրցումներ կատարած է Նասրի հետ՝ նշանակելով 26 կոլ եւ 18 էսիսթ:

Նախապէս ան հանդէս եկած էր Լիզպոնի Պենֆիքային, Մատրիտի Աթլեթիքոյին Լոնտոնի Չելսիին, Սպանիոյ Պարսելոնային եւ իտալական Ա. Սէ. Միլանին հետ:

Ըստ «Թրանսֆեր Մարքեթ»-ի, անոր փոխանցման արժէքը ներկայիս կը գնահատուի 28 միլիոն եւրոյով:

ՍՊԱՆԻԱ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՆՊԱՍՏԵԼ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ՝ ՇԱՀԵԼՈՎ ԱՂՋԿԱՆՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՄՈՆՏԻԱԼԸ

Վերջերս սպանական ֆութպոլը հսկայ յառաջդիմութիւն արձանագրած է տղոց, թէ աղջկանց գծով եւ երիտասարդներու աղջկանց Մոնտիալն ալ աւելցուց իր տիտղոսներուն:

Արդարեւ, Լեհաստանի մէջ տեղի ունեցած մինչեւ 20 տարեկաններու Մոնտիալի աւարտականին, Սպանիա պէտք ունեցաւ վճռական փենալթիներու՝ պարտութեան մատնելու համար վերջին տիտղոսակիր հիւսիսային Քորէան:

Սպանացի բերդապահ Լայա Լոփես երկու փենալթիներ զսպեց, եւ Սպանիա 4-3 արդիւնքով յաղթեց Քորէային:

Ճերմակ հաւասարութեամբ վերջ գտած եւ Վուճ քաղաքին մէջ տեղի ունեցած այս մրցումին ներկայ էր ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ճիանի Ինֆանթինօ, որ ականատես եղաւ Լոփեսի զսպած փենալթիներուն, զորս հարուածեցին Չոէ Ճոն-Ա եւ Փարք Լի-Սիմ:

«Կարծեմ մեր կեանքի ամէնէն ուրախ օրն է: Մենք պատանեկան մեր օրերէն կ՚երազէինք հոս հասնիլ եւ տիտղոսը շահիլ», ըսաւ Սպանիոյ յետսապահ Սիլվիա Քրիսթոպալ:

Սպանիոյ մեծ աղջկանց եւ տղոց ազգային խումբերը Մոնտիալի տիտղոսակիրներն են: 2022-էն ետք երկրորդ տիտղոսն էր Սպանիոյ երիտասարդներուն:

Հակառակ փենալթիներով պարտուելուն, հիւսիսային Քորէա դարձաւ առաջին հաւաքականը, որ առանց կոլ ստանալու աւարտեց Մոնտիալը:

ՄԵՍՍԻԻ ԿՈԼԸ ՉՓՐԿԵՑ ԻՆԹԵՐ ՄԱՅԵՄԻՆ ՑԱՒԱԼԻ ՊԱՐՏՈՒԹԵՆԷ

«Էմ.Էլ.Էս.»-ի բնական ախոյեանութեան մրցումներուն, ախոյեան Ինթեր Մայեմի 2-1 արդիւնքով պարտութիւն կրեց Քոլոմպըս Քրուէն, Օհայոյի մէջ:

Վենեզուելացի յառաջապահ Խոսեֆ Մարթինես փենալթիով բացաւ մրցումին հաշիւը: 5 վայրկեան ետք արժանթինցի յառաջապահ Լիոնել Մեսսի գեղեցիկ ազատ հարուածով նշանակեց գլուխ-գործոց կոլ մը:

Երկրորդ կիսախաղին, Ինթեր Մայեմիի միջնապահ Տաւիտ Այալա նշանակեց Ինթերի 2-րդ կոլը, որ սակայն ՎԱՐ-ի միջամտութեամբ չեղեալ նկատուեցաւ:

Մրցումի վերջին վայրկեանները ճակատագրական էին Ինթեր Մայեմիի համար: 96-րդ վայրկեանին երկրորդ դեղին քարտը ստանալէ ետք, դաշտէն վտարուեցաւ միջնապահ Սանթիակօ Մորալես, իսկ 2 վայրկեան ետք սեղեկալցի յառաջապահ

Ժամալ Թիարէ նշանակեց Քոլոմպըսի յաղթանակի կոլը:

Ինթեր Մայեմի այս ձեւով 5-րդ յաջորդական մրցումը ըլլալով ձախողեցաւ յաղթել, «Էմ.Էլ.Էս.»-ի ախոյեանութեան գծով եւ 27 մրցումներէ ետք 46 կէտերով կը գրաւէ Արեւելեան շրջանի դասաւորման 3-րդ դիրքը: Քոլոմպըս

29 կէտով 12-րդ դիրքը կը գրաւէ:

39 տարեկան Մեսսիի նշանակած կոլը յատկանշական էր: Ան իր ասպարէզի 76-րդ կոլը նշանակեց ազատ հարուածով եւ կը մօտենայ պրազիլցի Մարսելինիօ Քարիոքայի մրցանիշին (78 կոլ): Ազատ հարուածով առաւելագոյն կոլեր նշանակողներու լաւագոյն հնգեակին մաս կը կազմեն պրազիլցի Ժայեր (74 կոլ), պրազիլցի Ռոպերթօ Տինամիթ (73 կոլ) եւ այլ պրազիլցի մը՝ Ժունիինիօ Փերնամպուքանօ (72 կոլ):

Ընդհանուր առմամբ, Մեսսի արհեստավարժ ասպարէզին մէջ իր կատարած 1177 մրցումներուն նշանակած է 931 կոլ եւ կատարած 424 էսիսթ:

Ինթեր Մայեմիի հետ (ուր 2023-էն ի վեր կը խաղայ), ան 5 տիտղոս շահած է նշանակելով 102 կոլ, իսկ 2026-ի տարեշրջանին՝ 21 կոլ:

ԼԱՒՐՈՎ. «ԵԹԷ ԵՒՐՈՊԱՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՅԼ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԵՒ ՇԱՏ ԿԱՐՃ»

Ռուսիան բազմիցս ընդգծած է, որ չի պատրաստուիր յարձակիլ արեւմտեան երկիրներու վրայ եւ ատով զբաղուելու որեւէ շահագրգռուածութիւն չունի: Սակայն եթէ Եւրոպան, որ պարբերաբար կը խօսի Ռուսիոյ դէմ պատերազմի նախապատրաստուելու մասին, Ռուսիոյ վրայ յարձակի, ատիկա արդէն բոլորովին այլ պատերազմ պիտի ըլլայ, եւ անիկա շատ կարճ պիտի ըլլայ: ԹԱՍՍ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ այս մասին ընդգծած է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով՝ Երիտասարդութեան միջազգային փառատօնին ընթացքին իր արտասանած խօսքին մէջ:

Նախարարը նշած է, որ ճակատումը Ռուսիոյ գործելաոճը չէ, ինչի մասին բազմիցս ըսուած է Ռուսիոյ ղեկավարութեան եւ անձամբ նախագահ Վլատիմիր Փութինի կողմէ:

«Արեւմուտքը շատոնց ընտրութիւն կատարած է յօգուտ Ռուսիոյ զսպման, մենք ատոր մասին մէկ անգամ չէ, որ խօսած ենք, ներառեալ ՕԹԱՆ-իպլոքի հաշուոյն՝ դէպի ռուսական սահմաններ յարձակողական, լկտի յառաջխաղացման միջոցով», նշած է Լաւրով:

«Եւ հիմա կը լսենք արդէն Եւրոպական Միութեան ղեկավարութեան յայտարարութիւնները մեր երկրին դէմ պատերազմին նախապատրաստուելու անհրաժեշտութեան մասին, անոնց մօտ ատիկա ներկայիս եւրոպական վերնախաւերու եւ Պրիւքսելի մէջ հանգրուանած ղեկավարութեան խօսքերուն մէջ ամէնէն տարածուած նիւթն է: Մենք բազմիցս ըսած ենք, որ պատրաստ չենք Եւրոպայի վրայ յարձակելու, մենք չունինք ատով զբաղելու որեւէ շահագրգռուածութիւն: Սակայն եթէ Եւրոպան, որ ամէն օր կը խօսի Ռուսիոյ դէմ պատերազմի նախապատրաստուելու մասին, յարձակի Ռուսիոյ վրայ, ապա ատիկա արդէն բոլորովին այլ պատերազմ պիտի ըլլայ, եւ շատ կարճ պիտի ըլլայ», ըսած է Լաւրով:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՆՉԵՒ 12 ՄԻԼԻԱՌ ԵՒՐՕ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ ՊԻՏԻ ՆԵՐԳՐԱՒԷ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍՆ ՈՒ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱՆ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒԿԱՅԻՆ ԿԱՊԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Եւրոպական Միութիւնը մինչեւ 12 միլիառ եւրոյի ներդրումներ պիտի ներգրաւէ Հարաւային Կովկասն ու Կեդրոնական Ասիան Եւրոպական Միութեան շուկային կապելու համար: Այս մասին ըսած է Եւրոպական յանձնաժողովի նախագահ Ուրսուլա Ֆոն Տեր Լեյենը՝ յայտարարելով Եւրոպական Միութեան նոր միջազգային նախագիծը, որ պէտք է Հարաւային Կովկասն ու Կեդրոնական Ասիան ուղղակիօրէն կապէ եւրոպական շուկային հետ: Ծրագիրը կը զարգանայ «Միջին միջանցք» անունով յայտնի փոխադրութեան երթուղիի ծիրին մէջ:

«Այսօր ես կրնամ յայտարարել փոխկապակցուածութեան զարգացման նոր միջազգային նախագիծի մասին: Անիկա Հարաւային Կովկասն ու Կեդրոնական Ասիան ուղղակիօրէն պիտի կապէ եւրոպական շուկային. խօսքը այսպէս կոչուած «Միջին միջանցք»-ի մասին է», վերջերս Եւրոպական Միութեան վիճակի մասին տարեկան ուղերձի ընթացքին յայտարարած է Ֆոն Տեր Լեյեն:

Եւրոպական յանձնաժողովի նախագահին համաձայն, Եւրոպական Միութիւնը կ՚ակնկալէ «Կլոպըլ Կէյթուէյ» ծրագիրին միջոցով 12 միլիառ եւրոյի պետական ու սեփական ներդրումներ ներգրաւել նախագիծի զարգացման համար:

«Մեր նպատակն է բազմազան դարձնել երթուղիներն ու էապէս կրճատել բեռնափոխադրումներու ժամանակը», նշած է Ֆոն Տեր Լեյեն:

«Միջին միջանցք»-ը Չինաստանի եւ Եւրոպայի միջեւ փոխադրամիջոցային երթուղի է, որ կ՚անցնի Կեդրոնական Ասիայէն, Կասպից ծովէն, Հարաւային Կովկասէն եւ Թուրքիայէն: Ատոր զարգացումը կը դիտարկուի իբրեւ Ասիոյ եւ Եւրոպայի միջեւ այլընտրանքային առեւտրական ուղիները ընդլայնելու միջոց:

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՆ...

Շարունակուած Ա. էջէն

Արցախի Ազգային ժողովի նախագահի պարտականութիւնները կատարող Գագիկ Բաղունց կարեւոր նկատեց Հայ դատի յանձնախումբերու եւ գրասենեակներու ծաւալած աշխատանքը:

Հայ դատի Կեդրոնական խորհուրդի նախագահ Յակոբ Տէր Խաչատուրեան իր կարգին ընդգծեց, որ Արցախի հիմնախնդիրը կը շարունակէ մնալ կառոյցի գործունէութեան առանցքը, եւ այդ ուղղութեամբ հետեւողական աշխատանքները կը կրեն երկարաժամկէտ ու անփոփոխ բնոյթ: Ան նաեւ մատնանշեց Արցախի պետական կառոյցներու պահպանման անհրաժեշտութիւնը:

Հանդիպման ընթացքին կողմերը մանրամասնօրէն քննարկեցին միջազգային հարթակներու վրայ Արցախի հարցի արծարծման ռազմավարութիւնն ու մատնանշեցին հետեւեալ թիրախային ուղղութիւնները.

- Հաւաքական վերադարձի իրաւունք. Արցախի ժողովուրդի հիմնարար իրաւունքներու պաշտպանութիւն, որոնց կարգին՝ միջազգային յուսալի երաշխիքներու առկայութեամբ հաւաքական վերադարձի իրաւունքի իրականացում:

- Գերիներու ազատ արձակում. Ազրպէյճանի մէջ պահուող հայ գերիներու եւ պատանդներու շուտափոյթ ազատ արձակման հարցի խթանումը:

- Մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութիւն. Արցախի մշակութային ու պատմական ժառանգութեան պահպանութիւն եւ Ազրպէյճանի կողմէ հայկական հետքի ոչնչացման քաղաքականութեան հակազդեցութիւն:

- Ընկերային-կրթական աջակցութիւն. բռնի տեղահանուած արցախցիներուն կենցաղային, ընկերային եւ կրթական աջակցութեան ցուցաբերման գործիքակազմերու ընդլայնում:

Քննարկման աւարտին կողմերը կարեւոր նկատեցին միացեալ ջանքերու շարունակականութիւնն ու փոխադարձ գործակցութիւնը: ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ Յովսէփ Տէր Գէորգեան վերահաստատեց Արցախի իշխանութիւններուն դերակատարութեան կարեւորութիւնը եւ ընդգծեց նմանօրինակ հանդիպումներու նշանակութիւնը՝ յառաջիկայ աշխատանքները առաւել արդիւնաւէտ կերպով համակարգելու առումով:

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԷՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԵՐՈՒ...

Շարունակուած Ա. էջէն

տրամադրման (փոխանակման) ծառայութեան մատուցումը:

Անոնք դիտել տուին, որ 11 մայիս 2026-ին որդեգրուած «Անձը հաստատող փաստաթուղթերու մասին» Հայաստանի օրէնքով նախատեսուած է Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ անձը հաստատող փաստաթուղթերու կենսաչափական (biometric) նոր համակարգի ներդրում, իսկ այս որոշումը պայմանաւորուած է անցումային ընթացքի կազմակերպումով:

Դեսպանատուները յայտարարեցին, որ ծառայութեան վերսկսման թուականներուն վերաբերեալ յաւելեալ տեղեկութիւններ պիտի հրապարակուին դիւանագիտական ծառայութեան մարմիններու պաշտօնական տեղեկատուական հարթակներուն վրայ:

ՏՈՔԹ. ԵՂԻԿ ՃԷՐԷՃԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱՒ ...

Շարունակուած 4-րդ էջէն

Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ տոքթ. Համբիկ Սարաֆեան, որ այս առիթով արտասանեց նաեւ իր սրտի հակիրճ խօսքը: Իսկ այնուհետեւ շնորհակալական խօսքով տոքթ. Ճէրէճեան երախտագիտութիւն յայտնեց ՍԴՀԿ-ի Կեդրոնական վարչութեան, Լիբանանի շրջանի ընկերներուն, ինչպէս նաեւ՝ բոլոր անոնց, որոնք տարիներու ընթացքին զօրակցած եւ նեցուկ կանգնած են իր գործունէութեան:

ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԱՆՎՃԱՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Սիրելի՛ հայրենակիցներ, մեր նախնիներուն սուրբ եւ տոհմիկ աւանդութիւնները պահելու համար եւ զանոնք նորահաս սերունդին փոխանցելու մտադրութեամբ, հայկական ասեղնագործութեան իւրայատուկ դրսեւորումներէն՝ Մարաշի ասեղնագործութեան անվճար դասընթացք մը պիտի կայանայ միութեան տիկնանց յանձնախումբի կազմակերպութեամբ: Ձեռագործը ուսուցանողն է տիկին Տիգրանուհի Ճինպաշեանը:

Դասընթացքը պիտի սկսի 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ, միութեանս «Գերմանիկ» սրահին մէջ, Պուրճ Համուտ, երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 6:00-էն 7:00՝ մէկ ամսուան տեւողութեամբ:

Փափաքող կիները կրնան կապ հաստատել միութեան գրասենեակին հետ, ամէն օր բացի շաբաթ օրերէն, հեռաձայնելով կէսօրէ ետք ժամը 2:00-էն 5:00, հետեւեալ թիւին՝ 01-269937, կամ տիկնանց միութեան անդամուհիներուն՝ 70-165973, 70-493270:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՑԱՒԱԼԻ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ...

Շարունակուած 7-րդ էջէն

առիթը, որ կու տայ գլխաւոր մարզիչ Եղիշէ Մելիքեան:

Ազգերու լիկայի առաջին կարգի մրցումներուն, Ֆրանսա միայն 1 կոլ կրցաւ նշանակել՝ շնորհիւ Մայքըլ Օլիսէի, եւ յաղթական վերադարձաւ Պրիւքսելէն Պելճիքայի դէմ մրցումին:

Իտալիա շատ լաւ կազմակերպուած ֆութպոլ ցուցաբերեց եւ 4-1 արդիւնքով ծանր պարտութեան մատնեց Թուրքիան՝ այս վերջինիս դաշտին վրայ (Պուրսա):

Պասթոնի, Ֆրաթեզի, Քայորէ եւ Էսփոզիթօ նշանակեցին Իտալիոյ կոլերը, մինչ Եըլմազ նշանակեց Թուրքիոյ միակ կոլը:

Ռոպերթօ Մանչինիի հաւաքականը շատ քաջալերելի ելոյթ ունեցաւ՝ տակաւին 6 ամիսներ առաջ զտումի մրցումներուն պարտուելէ եւ դուրս մնալէ ետք 3-րդ յաջորդական Մոնտիալէն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՂՈՑ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆՑ...

Շարունակուած 7-րդ էջէն

Օլիմփիատայի 204 հաւաքականներու ախոյեան դարձան հիւրընկալ երկրի՝ Ուզպէքիստանի տղաքը, մինչ աղջկանց 187 հաւաքականներու ախոյեան դարձաւ Չինաստան:

Հայ վարպետներ արժանացան նաեւ անհատական մետալներու: Մարիամ Մկրտչեան 11 կարելի կէտերէն վաստկեցաւ 9 կէտ եւ 2-րդ դիրքը գրաւելով նուաճեց արծաթէ մետալ: Շանթ Սարգսեան 11 կարելի կէտերէն 8 կէտ վաստկեցաւ եւ 3-րդ դիրքը գրաւելով նուաճեց պրոնզէ մետալ:

ՀԱՄԼԵԹ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՈՍԿԻ...

Շարունակուած 7-րդ էջէն

Եւրոպայի ախոյեանութեան, Թարկեթթա 15.133 կէտ ձեռք ձգած էր, մինչ Մանուկեան՝ 15.000 կէտ:

Օղակներու աւարտականին, Եւրոպայի գործող ախոյեան Արթուր Աւետիսեան 14.533 կէտ ձեռք ձգեց: Ան 0.033 կէտով միայն ետ մնաց Իլիա Զայքայէն: Երրորդ դիրքը գրաւեց Ազրպէյճանի ներկայացուցիչ Նիքիթա Սիմոնով (14.133):

ԱՅՍՕՐ՝ «ՎԱՆԱՅ ՁԱՅՆ»-ԷՆ

Radio Voice of Van - Վանայ Ձայն FM: 94.7 եւ 95 MHz

7.00- Քայլերգներ / Առաւօտ լուսոյ
7.03- Բարի լոյս
7.15- Հանդարտ երգեր
7.30- «Երկու բարեւ»
8.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
9.00- «Երկու բարեւ»
10.00- Ժողովրդային երգեր
10.30- Հայկական աշխարհի լուրեր (ուղիղ՝ դիմատետրով)
10.45- Սիրուած երգեր
11.00- «Հայեացք Երեւանից». Վահագն Զաքարեանի հետ **(ուղիղ՝ դիմատետրով)**
11.30- Սփիւռքահայ երգիչներու կատարումներ
12.00- Ռատիօ-թատրոն
12.20- Աշուղական երգերու արդի կատարումներ
1.00- Ազգային-հայրենասիրական երգեր
1.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
2.00- «Յիշատակելիները» (Գեղամ Մուշեղեան)
2.05- Յեղափոխական երգեր
3.00- «Քըլ եոմ պիոյմու» **(ուղիղ՝ դիմատետրով)**
4.00- Արաբերէն երգեր
5.00- «Վանայ Ձայն»-ը երեկոյեան
5.05- Հայրենի խումբերու կատարումներ
5.30- Խանդավառ երգեր
6.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
6.50- Արդի մշակումով ժողովրդային երգեր
7.30- Զուգերգներ
8.00- Օրուան երգիչ
8.30- «Կենաց ծառ» (Մովսէս Ծիրանիի հետ)
9.15- «Երգ-երգոց»-ի կատարումներ
9.30- Հայկական աշխարհի լուրեր (կրկ.)
9.45- Սիրային երգեր
10.00- Ժողովրդային երգեր
11.00- Ֆրանսական երեկոյ
12.00- Յիշատակելիները / Յեղափոխական երգեր
2.00- Սփիւռքահայ սիրուած երգեր
3.00- Կրկնութիւններ
3.45- Հայերէն այլազան երգեր
6.00- Հանդարտ երաժշտութիւն